

Gemensam Lokal Lägesbild 2018

Danderyds Kommun och Lokalpolisområde Täby

Bakgrund

Syftet med lägesbilden är att ge en övergripande beskrivning av brott och trygghet i Danderyds kommun. Den ska också beskriva förutsättningar och utmaningar för att arbeta brottsförebyggande och trygghetsskapande. Utifrån en analys av lägesbilden skapas ett antal fokusområden som ska prioriteras.

Lägesbilden beskriver inte hur samverkansarbetet ska bedrivas. Det beskrivs i ett separat dokument, en handlingsplan. Där kan man läsa om fokusområden och åtgärder.

Materialet som lägesbilden grundar sig på kommer från olika källor. Det är bland annat vetenskapliga undersökningar, andra undersökningar, registerdata och medborgardialoger. Trygghetsenkäten som görs vart annat år av kommun och polis är ett exempel på en undersökning som inte är vetenskaplig men som används för att skapa lägesbilden. Den riktar sig till medborgare och besökare i kommunen. Vetenskapliga undersökningar som används är bland andra Stockholmsenkäten/Livsstilsstudien och SCB:s frågor till medborgare. Uppgifter och kunskap från de kontakter som kommun och polis har med allmänhet och privatpersoner är också en del av bilden. Materialet inkluderar även synpunkter från medarbetare. Bland annat en enkät till nyckelpersoner som får svara på en fråga om brott och trygghet. Interna och externa kvalitetsgranskningar samt verksamhetsberättelser och budgetprognoser är andra typer av material som används.

Lägesbilden omfattar inte samtliga brottstyper. Brottstatistiken presenteras inte i någon prioriterad ordning.

Den lokala lägesbilden uppdateras vartannat år eller vid behov. Statistik från polisens register uppdateras varje år bifogas handlingsplanen.

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	6
1.1 Brott ur ett samhällsperspektiv – prioriterade områden	6
1.2 Lägesanalys, Danderyd 2018 – prioriterade områden	6
1.3 Resurser och tillgångar som kan utvecklas.....	7
1.4 Tidigare lägesanalyser.....	8
2 DANDERYDS KOMMUN	8
2.1 Danderyds kommun – hur är polisen organiserad?	9
2.2 Geografi och infrastruktur	9
2.3 Skolverksamhet	9
2.4 Socioekonomi och hälsa.....	9
2.5 Näringsliv	9
2.6 Åldersfördelning och befolkningstillväxt.....	9
2.7 Framtiden	10
3 RESULTAT AV MÄTNINGAR SOM MÄTER TRYGGHET SOM BEGREPP	11
3.1 Tre olika trygghetsmätningar	11
3.2 Resultat Stockholmsenkäten.....	11
3.3 Resultat SCB:s medborgarundersökning, del A Nöjd-Region-Index (NRI)	11
3.4 Kommunen och polisens trygghetsundersökning 2018.....	11
3.5 Trygghet och önskemål från ungdomar på högstadium och gymnasium	11
3.6 Äldre personer och kvinnor är mer otrygga.....	12
3.7 Sammanfattning trygghetsundersökningar	12
4 DANDERYD KOMMUNS STOCKHOLMSENKÄT/LIVSSTILSSTUDIEN	12
4.1 Tobak.....	13
4.2 Alkohol.....	13
4.3 Narkotika.....	14
4.4 Trygghet, problematiskt spelande, psykisk hälsa, skola, fritid och trygghet.....	16
4.5 Begångna brott	16
4.6 Utsatthet för brott och anmälan av brott.....	17
5 MEDBORGARDIALOG 2018, TRYGGHETSENKÄT 2018	18
5.1 Metod	18
5.2 Syfte – hjälp att tänka nytt och att prioritera	18
5.3 Bakgrundsinformation.....	18
5.4 Skattning av trygghet.....	18
5.5 Utsatthet för brott	19
5.6 Bostadsområdet trygghet och hur otrygghet påverkar vardagen	20
5.7 Otrygga platser	20
5.8 Förslag på lösningar. Vad kan polisen göra?.....	21
5.9 Förslag på lösningar. Vad kan kommunen göra?	21
5.10 Förslag på lösningar. Vad kan man göra som privatperson?.....	21
5.11 Uppföljning av tidigare arbete.....	21
5.12 Funderingar	21
5.13 Jämförelse med tidigare medborgarundersökningar av trygghet och brott	22
5.14 Önskemål och idéer	22
6 MEDARBETARDIALOG KOMMUNEN	22
7 PROBLEMATISKA OMRÅDEN OCH OTRYGGA PLATSER	23
7.1 Utsatta områden med parallella samhällsstrukturer.....	23
7.2 Kriminella nätverk i området.....	24

8	UTMANINGAR	24
8.1	Social oro.....	24
8.2	Radikalisering och extremism	24
9	FLYKTINGAR, INTEGRATION, PLANERADE BOENDEN.....	25
9.1	Människor på flykt	25
9.2	Barn på flykt, ensamkommande barn och unga	25
9.3	Genomgångsbostäder för nyanlända	25
10	POSITIVA FAKTORER OCH STRUKTURER	25
10.1	Ungt Fokus	25
10.2	Samarbete i Roslagen	26
10.3	Sociala insatsgrupper och Linköpingsmodellen	26
10.4	Grannsamverkan och grannsamverkansbil	26
10.5	Trygg i Danderyd	26
10.6	Arbete med våld i nära relation och hedersrelaterat våld	27
10.7	Stödcentrum för unga brottsutsatta.....	27
10.8	Dialoger och uppsökande av medborgare för samtal och ökad kunskap om förebyggande arbete	28
10.9	Väktarbolag med förebyggande arbetsuppgifter	28
10.10	Felanmälan – snabb upptäckt och åtgärd av nedskräpning, skadegörelse och klotter med mera	28
10.11	Frivilligverksamhet	28
11	BROTTSSTATISTIK.....	29
11.1	Fördelning av anmälda brott.....	29
11.2	Bostadsbrott.....	30
11.3	Stöld av bil och stöld ur bil	33
11.4	Skadegörelse och klotter	34
11.5	Brott mot funktionsnedsatt	35
11.6	Stöld och ringa stöld.....	36
11.7	Narkotikabrott	37
11.8	Våld i offentlig miljö där gärningspersonen är obekant med offret/offren.....	38
11.9	Våld mot bekant gärningsperson	39
11.10	Trafikbrott/Rattfylleri	40

DIAGRAM OCH BILDER

Figur 1 Folkmängd 2015 enligt SCB	10
Figur 2 Befolkningsprognos enligt WSP Sverige AB, 2014	10
Figur 3 Stockholmsenkäten 2016 och 2018, Använt narkotika de senaste 4 veckorna, självrapporterat.....	15
Figur 4, Stockholmsenkäten 2018 och 2016, Typer av narkotika man uppgett att man använt	15
Figur 5, Självrapporterade brott, Årskurs 2 Gymnasiet	17
Figur 6, Medborgarenkät 2018, upplevd trygghet	19
Figur 7, medborgarenkäten, cirkeldiagram, skattning av upplevd trygghet i tre strata	19
Figur 8, Medborgarenkäten 2018, typer av brott man utsatts för de senaste 12 månaderna.....	20
Figur 9, Anmälda brott, fördelning 2018	29
Figur 10, Fullbordade inbrott och försök 2015–2017, anmälda brott.....	30
Figur 12, fördelning av bostadsinbrott med avseende på villa/radhus, lägenhet och försök till inbrott (anmälda brott).....	31
Figur 11 Diagram från Villaägarnas Riksförbund: Antal inbrott i småhus 1996–2017.....	32
Figur 13, Stöld av bil och stöld ur bil, anmälda brott	33
Figur 14, klotter och skadegörelse, anmälningar 2014–2017	34
Figur 15, fickstöld och brott mot funktionshindrad (snatteri i bostad samt bedrägeri), anmälda brott	35
Figur 16, Stöld, ringa stöld samt annan stöld men ej inbrott, anmälda brott	36
Figur 17, Narkotikabrott 2014–2017, anmälda brott	37
Figur 18, Misshandel utomhus, obekant gärningsperson, anmälda brott.....	38
Figur 19, Brott i nära relation, anmälda	39
Figur 20, Rattfylla, anmälda brott	40

Sammanfattning

Som helhet upplevs Danderyd som en trygg kommun och får bra omdömen i utvärderingar.

1.1 Brott ur ett samhällsperspektiv – prioriterade områden

Våldsbrott är prioriterade brott på grund av att konsekvenserna är allvarliga och drabbar många. Sårbara personers trygghet är prioriterat utifrån ett jämlikhetsperspektiv. Arbete med ungdomar är prioriterat eftersom det är en grupp som det är effektivt att arbeta med då syftet är att förebygga ohälsa, otrygghet och kriminalitet. Med en liten insats i unga år kan man förhindra problem som riskerar att förvärras med tiden.

Arbetet med kriminella, våldsbejakande eller odemokratiska nätverk/gäng är prioriterat. Det finns närliggande kommuner där de på ett påtagligt sätt påverkar trygghet och myndighetsutövning. Enligt polisen förekommer inte några sådana nätverk eller gäng i Danderyd. Att polisen inte har kännedom om brottsbenägna nätverk/gäng innebär dock inte att de inte finns. Självfallet är det viktigt att uppdatera den här informationen kontinuerligt.

Prioriterade målområden att arbeta med utifrån samhällsperspektiv:

- våldsbrott (inkluderat sådana brott som riktar sig mot demokratin)
- brott mot sårbara personer (äldre, yngre, funktionshindrade personer med flera)
- förebyggande arbete riktat mot ungdomar

1.2 Lägesanalys, Danderyd 2018 – prioriterade områden

Danderyd har länge legat i topp vad gäller inbrott per capita i landet. Det förekommer även att gärningsmän påträffas i husen, vilket skapar stor oro. Under en period i slutet av sommaren 2018 inträffade ett antal grova rån i hemmen inom Stockholms län. I Danderyd utsattes under en begränsad period två hushåll för sådana rån och två försök till sådana rån upptäcktes. Det ledde till att kommunen införde en bilburen väktarresurs (utöver den ordinarie) samt att polisen satte upp kameror i ett strategiskt valt område. På senare år har kommunen haft stora problem även med bildelsstöld. Båtstöld förekommer också.

Statistiken visar att ungdomar i Danderyd använder alkohol, narkotika och tobak (ANT) på ett sätt som oroar. Konsumtionen i många andra kommuner är lägre. Vad man samtidigt bör hålla i huvudet är att *konsumtion av alkohol och rökning har minskat kraftigt över tid på högstadiet*. De arbete som gjorts har gett resultat men det finns ett stort behov av att bibehålla, vidareutveckla och intensifiera det arbetet. Inte minst eftersom narkotikaanvändning (främst cannabis) snarare ökar än minskar.

Ungdomarna själva svarar i stor utsträckning att de tycker att ANT skapar otrygghet för dem. De unga säger att föräldrar och andra vuxna borde ta större ansvar för frågan. Många har bra relationer till vuxna men ändå är det mer kärlek, stöd och tillit man önskar sig. Vuxna som lyssnar och förstår.

När man frågar medborgarna (2018 gjordes den senaste enkäten) framträder samma problemområden som framkommer när man analyserar statistiken. Det finns starkt stöd för att kommun och polis ska prioritera arbete med ungdomars konsumtion av alkohol, tobak och droger och förhindra inbrott.

Medborgarundersökningarna visar även på andra problemområden. Det finns en rädsla för våld, rån och bedrägerier. Tre platser beskrivs som otrygga av flera – Mörby Centrum, Danderyds sjukhus samt parkeringen vid Vendevägen (inte sällan inkluderat återvinningstationen).

Sammanfattningsvis kan sägas att lägesanalysen visar att det är önskvärt att arbeta förebyggande inom följande områden:

- Brottslighet, otrygghet och ohälsa bland ungdomar med särskilt fokus på narkotika, alkohol och tobak. Det finns även behov av att intensifiera arbetet mot brott på nätet mot unga. Här avses främst kränkningar, hot eller brott av sexuell karaktär.
- Bostadsinbrott
- Bilstölder och bildelsstölder
- Otrygga platser (inklusive återvinning)
- Våldsbrott och otrygghet på grund av rädsla för våld
- Otrygghet på grund av bedrägeri
- Otrygghet på grund av dålig följsamhet till trafikregler (exempelvis fortkörning och rattonykterhet)

1.3 Resurser och tillgångar som kan utvecklas

Utifrån den lokala lägesanalysen har ett antal utvecklingsområden identifierats.

- Att utveckla arbetet med **trygg stadsplanering**. Inte minst är det angeläget eftersom Danderyd kan komma att bygga i mycket högre takt än tidigare inom ramen för de planer som presenterats för att minska olägenheter från E18. Invånarna har bjudits in till dialoger för en god stadsplanering inom projektet ”centrala Danderyd” vilket har varit mycket uppskattat och är någonting att bygga vidare på. Kunskapen om trygg stadsplanering har utvecklats inom kommunen, inte minst inom Trygg i Danderyd/brottsförebyggande rådet som svarar på remisser vid planärenden.
- Att i ännu högre grad **ta tillvara och utnyttja samhällets olika aktörer** i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Det finns redan nu **många som arbetar ideellt** med trygghetsfrågor i Danderyd. Exempel på det är personer som arbetar som volontärer i grannsamverkan, inom anhörigstödet, i socialt utsatta grupper eller inom polisens volontärverksamhet. Det finns mycket kunskap och driv bland många Danderydsbor. Många vill hjälpa till, inte minst pensionärer. Skolungdomar i Danderyd är föreningsaktiva och klarar skolan i hög utsträckning. De är en resurs som kan användas i högre utsträckning i trygghetsarbete. Det finns redan sådana exempel såsom lokala skolprojekt och initiativ som Danderyds gymnasiums mångfaldsgrupp. Kommunen har ambition att öka ungdomsinflytande. Inom projektet ”Danderyd lyssnar” finns ambitionen att ungas röster ska höras och att unga ska utveckla sin kraft att själva förändra både sig själva och samhället. Föräldraföreningarna är centrala i arbetet med att mobilisera föräldrar i arbetet för ungdomars välbefinnande och trygghet. De driver bland annat föräldravandringar.
- Arbetet mot våldsbejakande extremism pågår. Det finns en lägesbild som uppdateras kontinuerligt samt en handlingsplan. Tre olika utbildningar har hållits, en som satte frågan på agendan (2015), en som var riktad till socialkontorets verksamheter och en grundutbildning för övriga nyckelpersoner (bland annat inom skola och fritid). I Danderyd skiljer man på det förebyggande arbetet och säkerhetsarbete. Terrorhot mot kommunen är

främst en säkerhetsfråga och hanteras därför främst inom det ordinarie krisledningsarbetet. Funktionen för säkerhet och funktionen som arbetar mot brott och för trygghet arbetar i nära samverkan.

- Det finns **goda strukturer och nätverk för samverkan** mellan kommun, polis, friskolor, föreningar, ideella organisationer och myndigheter. Däribland kan nämnas ”Samverkansgrupp för Trygghet i Danderyd (TryggSam)”, Trygg i Danderyd/Brottsförebyggande Rådet samt en väl utvecklad Grannsamverkan. Dessa nätverk kan utvecklas ytterligare. Det pågår även en översyn med syftet att ytterligare strukturera och tydliggöra arbetet med ungdomar.
- Då **äldre personer och kvinnor** upplever mer otrygghet (SCB:s undersökning för Danderyd samt generella resultat) bör arbetet mot dessa målgrupper vara särskilt prioriterat och utvecklas. Samtidigt vet man att unga personer anmäler stölder i mindre omfattning än äldre personer (det nationella brottsförebyggande rådet (BRÅ)). Aktörer i Danderyd som arbetar med unga uppger återkommande att **ungdomars toleransnivå för brott som hot och kränkningar** är mycket hög (**inkluderat hot och kränkningar på nätet**). Det är en utmaning att permanenta och fördjupa det arbetet som görs för goda relationer och god värdegrund.
- Socialkontoret har en plan för att arbeta mot **våld i nära relation**. Den kan utvecklas med ett större folkhälsoperspektiv.
- **Grannsamverkansbilen** minskar inbrott på fler sätt. Den avskräcker från brott genom närvaro (social kontroll), volontärerna larmar om de ser något misstänkt och de sprider kunskap om förebyggande metoder. Det har bland annat visat sig att de ofta utbildar människor i hur man larmar om brott och vad som händer när man gör det. Volontärerna utvecklar också det brottsförebyggande arbetet genom att skapa egna metoder, exempelvis arbete med att få människor att låsa fast stegar på tomten. Att få fram samma budskap från olika aktörer är en framgångsfaktor.
- Att utveckla det trygghetsfrämjande perspektivet i förhållande till det brottsförebyggande arbetet. I dialog med medborgare är det lätt att man endast fokuserar på problem och glömmer bort att nämna att Danderyd som helhet är en trygg kommun med många möjligheter att delta i aktiviteter som är trygghetsfrämjande. Kan balansen i budskapen bli bättre så kanske det kan påverka tryggheten på ett positivt sätt? **Aktörer som arbetar med trygghet kan vara i behov av att utveckla metoder för att kommunicera positiva fakta och upplysa om trygghetsfaktorer.**

1.4 Tidigare lägesanalyser

Det har gjorts lägesanalyser och samverkansavtal mellan polis och kommun under flera år. Medborgarundersökningen 2016 visade på samma övergripande problem som tidigare.

- Inbrott i bostad men även i bil
- hög konsumtion av alkohol, narkotika och tobak bland unga
- Oro för hot, våld och stöld kopplat till otrygga platser

2 Danderyds kommun

Nedan följer fakta om Danderyds kommun. För mer statistik se bilaga med kommunfakta för 2015 från Statens Folkhälsoinstitut.

2.1 Danderyds kommun – hur är polisen organiserad?

I Lokalpolisområde Täby (LPO Täby) ingår fem kommuner, Danderyd, Täby, Österåker, Vaxholm och Vallentuna. I Stockholm finns sedan omorganisationen 3 stycken polisområden, Nord, City och Syd. LPO Täby ingår i Polisområde Nord

2.2 Geografi och infrastruktur

Danderyd är en grönskande storstadskommun omgiven av vatten, belägen cirka en mil norr om Stockholm. Kommunen är en av landets till ytan minsta kommuner med en areal på cirka 28 kvadratkilometer. Kommunen består av fyra kommundelar, Danderyd, Djursholm, Enebyberg och Stocksund, alla med egna centra. Centrala knutpunkter/handelsplatser i kommunen är Danderyds sjukhus och Mörby Centrum. På båda platserna ansluter tunnelbana till bussar. Spårvägen ”Roslagsbanan” går genom Stocksund, Djursholm och Enebyberg. En stor arbetsplats är Danderyds Sjukhus.

2.3 Skolverksamhet

Det finns tre gymnasieskolor och tre högstadieskolor. Utöver det finns en skola med ett särskilt utbud, British Primary School.

2.4 Socioekonomi och hälsa

Danderyd har högst medianinkomst i Sverige. Den är över 30 procent högre än i riket. År 2017 var medianinkomsten 373 675 kronor. Männen hade högre medianinkomst än kvinnor (450 519 kronor). Medianinkomsten för riket var 278 954 kronor (318 899 kronor för män och 244 480 kronor för kvinnor). Källa: SCB:s hemsida 2018.

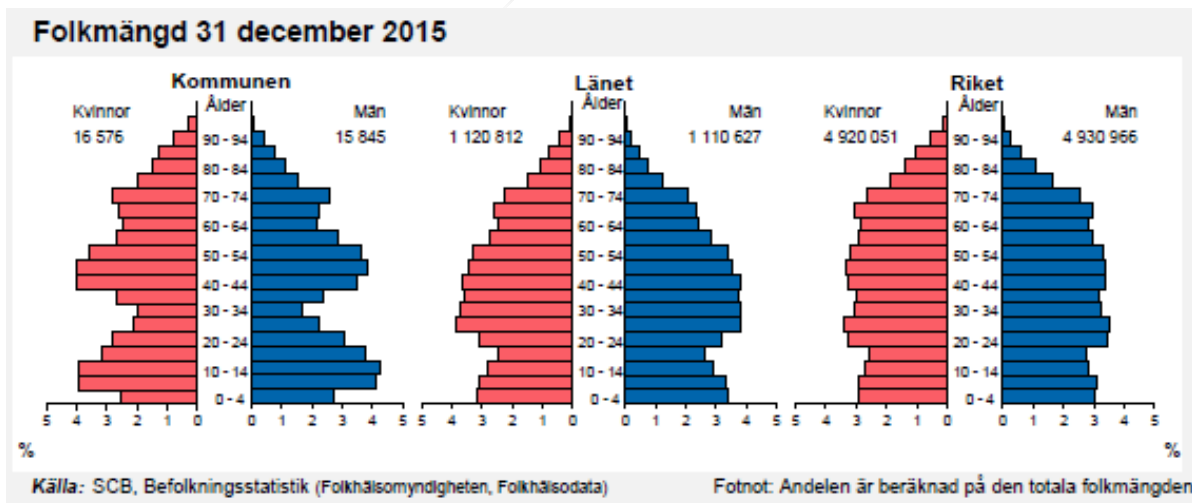
Danderyd har den högsta andelen högutbildade invånare av alla kommuner, nästan 60 procent i åldersgruppen 25-65 år (ekonomifakta.se). Befolkningen har högre medellivslängd än riket bland kvinnor och bland män (data från 2015, SCB och Statens Folkhälsoinstitut).

2.5 Näringsliv

Den största handelsplatsen är Mörby Centrum. Det finns några områden med handel och kontor. Utbudet av krogar och andra kvällsöppna restauranger i kommunen är inte särskilt stort.

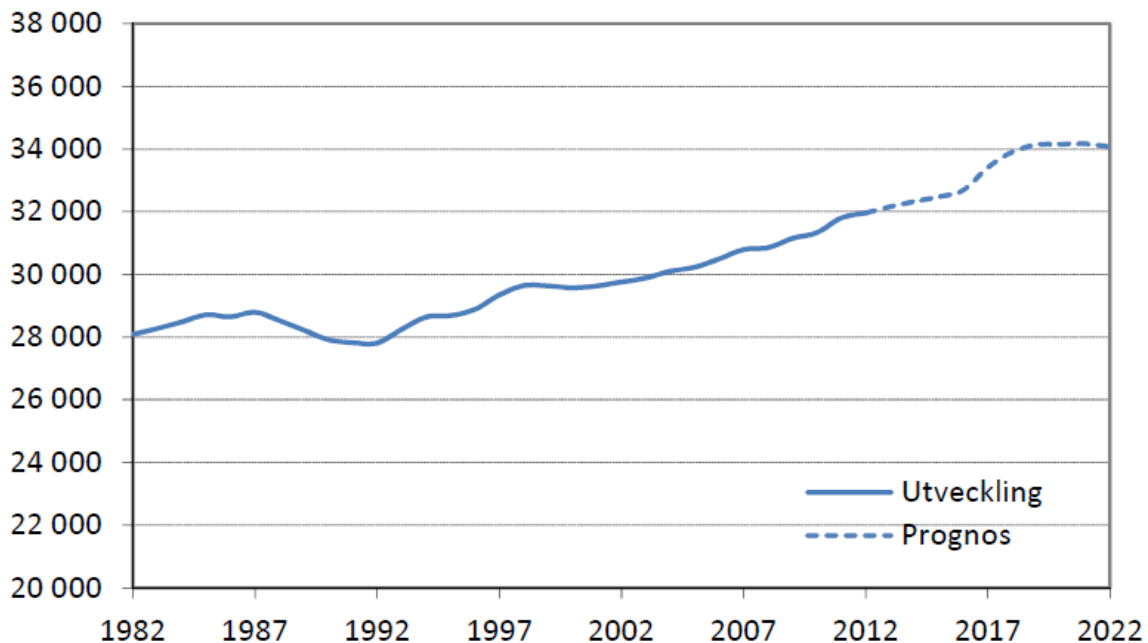
2.6 Åldersfördelning och befolkningstillväxt

År 2017 var det 32 888 folkbordförda i Danderyd (SCB:s hemsida 2018). Enligt SCB 2015 fanns det fler barn 5–14 år än länet och riket men färre unga vuxna i åldern 25–39 år. Färre barn i Danderyd lever i ekonomiskt utsatta hushåll (3 procent jämfört med 12 procent år 2014).

Figur 1 Folkmängd 2015 enligt SCB

Medelvärdet för den årliga befolkningsökningen 2007 – 2011 var omkring 260 personer enligt en utredning från 2014 utförd av WSP Sverige AB.

Figur 2 Befolkningsprognos enligt WSP Sverige AB, 2014

2.7 Framtiden

Det pågår diskussioner om hur man på bästa sätt motverkar buller och föroreningar från E18. Ett förslag är en överdäckning samt försäljning av den mark som därmed blir tillgänglig inklusive byggrätter. Det skulle kunna innebära att folkmängden i princip fördubblas inom en period av 35 år.

3 Resultat av mätningar som mäter trygghet som begrepp

3.1 Tre olika trygghetsmätningar

Trygghet i Danderyds kommun mäts på olika sätt:

- Danderyds kommuns livsstilstudie (Stockholmsenkäten) är en enkätstudie av levnadsvanor och levnadsvillkor som genomförs i årskurs nio på högskolan och årskurs två på gymnasiet.
- SCB:s medborgarundersökning baseras på ett representativt urval av 1200 personer mellan 18–84 år. Svarefrekvensen 2017 var det 47 procent.
- Trygghetsundersökning 2018 är en undersökning som inte är representativ. Den genomfördes både som pappersenkät och digitalt. Det var 375 svarande 2018.

3.2 Resultat Stockholmsenkäten

I jämförelser med de flesta andra kommuner i Stockholmsområdet uppger ungdomar i högre utsträckning att de känner sig mycket trygga eller ganska trygga med att gå ut ensam sent en kväll i bostadsområdet samt att det finns en skyddande social kontroll. Man anger också i stor utsträckning att man inte vill flytta från kommunen.

3.3 Resultat SCB:s medborgarundersökning, del A Nöjd-Region-Index (NRI)

För att mäta trygghet har man skapat ett index av tre trygghetsfrågor med en skala från 1 till 10 där 10 är det mest trygga alternativet. Frågorna handlar om trygghet relaterat till a) hot, rån och misshandel b) inbrott i hemmet c) att vistas utomhus på kvällar och nätter. Danderyd har ett högre trygghetsindex (är tryggare) än kommungenomsnittet i SCB:s undersökning. Trots det rankas trygghet utifrån svaren som ett område man bör prioritera. Inbrott i hemmet får inte oväntat lägre betyg än kommungenomsnittet (5,1 jämfört med snittet 6,1) Däremot ligger Danderyd över snittet vad gäller att vistas utomhus på kvällar och nätter eller oro för hot, rån och misshandel.

3.4 Kommunen och polisens trygghetsundersökning 2018

De flesta i trygghetsundersökning 2018 (n=374) ansåg att Danderyd är övervägande tryggt (80 procent). Skalan var från 1–10 med ändpunkterna mycket otryggt och mycket tryggt. Tretton procent valde alternativ som innebär att de tycker att Danderyd är mer tryggt än otryggt.

3.5 Trygghet och önskemål från ungdomar på högskolan och gymnasiet

Fältsekreterarna i Resursteamet/socialkontoret har under tre år genomfört en undersökning där eleverna på kommunens högskoleskolor och gymnasieskolor svarar skriftligt och anonymt på en eller två frågor. Svaren är tänkta att komplettera Stockholmsenkätens/Livsstilstudiens resultat. De var 964 elever som svarade 2016 och 2017 var det 1420 elever som svarade

Frågorna 2016 handlade om vad man önskade av vuxna runt omkring. Det visade sig att många var otrygga med alkohol- och drogvanorna i kommunen. Man bad om hjälp med att

stoppa hemmafester och hjälp med att sätta gränser och att stå emot gruptryck. Omsorg, kärlek och respekt hamnade allra högst upp på önskelistan.

Frågorna 2017 handlade om vad man önskade mer respektive mindre av från sina föräldrar. Många efterfrågade mer tid tillsammans med sina föräldrar, mer förståelse, bättre kommunikation samt hjälp med läxor och markservice. Det man vill att föräldrarna gör mindre av är att tjata och klaga, mindre kontroll och misstro, att föräldrarna ska vara mindre arga samt sänka pressen på sina ungdomar.

Även 2018 har det genomförts en undersökning. Den genererade över 2000 svar. Årets fråga var om man har någon att vända sig till vid behov och i så fall vem. Sammanställning av svaren pågår.

3.6 Äldre personer och kvinnor är mer otrygga

I både Stockholmsenkäten och SCB:s mätning (2016) är män/pojkar generellt sett tryggare än kvinnor/flickor och i SCB:s undersökning ser man att tryggheten minskar med åldern i åldersgrupperna. Det är ett väntat resultat som ofta framkommer i trygghetsmätningar.

3.7 Sammanfattning trygghetsundersökningar

Sammanfattningsvis kan man säga att man, generellt sett, känner sig trygg i Danderyds kommun och att kommunen får goda resultat i undersökningar i jämförelse med andra kommuner. Frågan om inbrott drar dock ned Danderyds helhetsbetyg i SCB:s undersökning och fråga om det sker försäljning av narkotika drar ned betyget för ungdomar (Dock verkar det inte som ungdomarna syftar på öppen narkotikaförsäljning i form av offentlig ordningsstörning eftersom man har förtroende för att vuxna/samhället förhindrar sådan aktivitet). Vanligen är män tryggare än kvinnor och yngre personer är tryggare än äldre personer. Fältsekreterarnas undersökningar visar på att många unga vill ha mer stöd och trygghet från vuxna.

4 Danderyd kommuns Stockholmsenkät/Livsstilsstudien

Danderyds kommun genomför återkommande en mätning av ungdomars livsstil. Den senaste mätningen gjordes 2018. Det är en enkätundersökning som genomförs bland ungdomar i årskurs två på gymnasiet och årskurs nio på högstadiet. Materialet kan sorteras efter ungdomar boende i Danderyd alternativt efter ungdomar som går i skola i Danderyd. Flera kommuner gör samma eller i stort sett samma undersökning, under samma period, via samma företag. Genom att samarbeta kan man därför få information om ungdomar som bor i Danderyd men går i skola i någon av de kommuner som också använder sig av ”stockholmsenkäten”.

Sett över tid (sedan 2004) har det skett mycket positiva förändringar vad gäller rökning och alkohol. Flera mått minskar över tid, i synnerhet är förändringen stor på högstadiet, trots en ökning av alkohol och narkotika den senaste mätningen. Även om insatser har gett resultat röker och dricker man mycket i jämförelse med andra kommuner. Dessutom är andelen snusare stor. Det medför att tobakskonsumtionen är hög även om rökningen minskar. Något som oroar är att det konstant, under alla år, varit mellan 30–40 procent som använt narkotika på gymnasiet. Det är mycket högt jämfört med många andra kommuner i länet. Konsumtion

av narkotika på högstadiet har pendlat fram och tillbaka och just nu är det väldigt oroande att narkotikan verkat krypa ned i åldrarna. Den senaste mätningen var det fler av högstadieeleverna som använt narkotika än någonsin tidigare (18 procent). Det kan jämföras med 2 procent året innan. Resultaten på högstadiet skiljer sig starkt mellan 2016 och 2018. Det är dock inte ovanligt att resultat skiftar mellan olika årskullar. Det indikerar att det gäller att agera tidigt för att förhindra spridning av levnadsvanor som orsakar ohälsa inom grupper av ungdomar.

Undersökningen visar även att psykisk ohälsa är ett stort problem bland unga, särskilt bland flickor. Det här är ett tydligt mönster som verkar finnas i hela länet. Samtidigt tycker de allra flesta att livet är härligt att leva. Dessutom är framtidstron mer utbredd i Danderyd än i många andra kommuner i länet.

Man känner sig trygg i sitt bostadsområde. Få säger att de inte vågar gå ut och man upplever få ordningsstörningar samt att det finns en skyddande social kontroll.

4.1 Tobak

Totalt sett minskar andelen tobaksanvändare något litet över tid Danderyd. Ett undantag är snusning bland pojkar, i synnerhet på gymnasiet där 30 procent av pojkarna snusar. Andelen rökare har minskat märkbart över tid. Anmärkningsvärt är att mer än hälften av tobaksanvändarna som är under 18 uppger att de själva köper cigaretter och/eller snus i butik.

4.2 Alkohol

Alkoholkonsumtion mätt på olika sätt minskar över tid (sedan 2008). Framförallt i är det sant för årskurs nio – förutom vid den senaste mätningen 2018 då alkoholkonsumtionen tyvärr ökade. Följande mått studeras:

- andel konsumenter
- storkonsumtion
- andel som upplevt berusning över den senaste fyraveckorsperioden
- årlig mängd konsumerad alkohol i medeltal

Danderyds kommun har en större andel unga (både på gymnasiet och högstadiet) som är alkoholkonsumenter, som varit berusade den senaste månaden och som uppgett att de är storkonsumenter i jämförelse med snittet för övriga kommuner. Man har även en högre medelkonsumtion, mätt i antal cl per år, jämfört med de andra deltagande kommunerna. Tjugoåtta procent av gymnasieeleverna är storkonsumenter (46 procent 2016). För att räknas som storkonsument ska du minst en gång i månaden dricka motsvarande en flaska vin eller 18 cl sprit eller 4 stora starköl/starkcider eller 6 folköl. Flickor i Danderyds kommun har i högre grad upplevt sig berusade under den senaste fyraveckorsperioden än pojkar. På högstadiet är det 38 procent som varit berusade under den senaste fyraveckorsperioden (jämfört med snittet för flickor som är 16 procent). På gymnasiet är det 56 procent av flickorna jämfört med 41 procent i övriga kommuner.

Alkohol får man främst tag på genom kamrater och syskon. En annan källa till alkohol är personer som ”köper ut” (19 procent på gymnasiet) och man uppger att man köper privatimporterad och smugglad alkohol (13 procent på högstadiet). Det förekommer att man

får tag i alkohol via föräldrar (med eller utan lov). I Danderyd tar man alkohol från föräldrar utan lov i högre utsträckning än i övriga kommuner (16 procent på gymnasiet). Det kan jämföras med snittet som är 6 procent som tar alkohol utan lov. Något som sticker ut i undersökningen jämfört med tidigare år är att man uppgett att man anskaffat alkohol från Systembolaget. Det gäller för båda åldersgrupperna. Fler kommuner där man sett denna utveckling är Botkyrka, Järfälla, Lidingö, Nynäshamn, Sundbyberg och Upplands-Bro. I alla dessa kommuner är det över 10 procent på högstadiet som uppgivit att de handlar själva på Systembolaget. Resultatet är så anmärkningsvärt att det framförts synpunkter om att det kan röra sig om en felaktighet då enkätsvar överförts till digitala data.

Förklaringarna till att många unga använder alkohol i stora mängder i Danderyd är att man har tillgång till alkohol och resurser att skaffa den. Det finns även slutna platser där man obehåvaktat kan konsumera alkohol. De flesta dricker alkohol hos någon kompis eller hemma enligt enkäten. Det bekräftas av ungdomsaktörer och föräldravandrare som vittnar att hemmafester utan tillsyn av vuxen är vanligt förekommande. Det kan vara många närvarande på sådana fester, upp till 100 personer. Risk för trafikolyckor och rattonykterhet har påtalats när ungdomarna tar sig hem. En annan faktor är att vuxnas konsumtion är hög. I en rapport från 2010 har man studerat vuxnas riskkonsumtion. Kommuner med störst andel vuxna (18–64 år) med riskkonsumtion i länet var då Danderyd, Norrtälje och Värmdö där omkring 30 procent av den vuxna befolkningen hade ett drickande som riskerar att ge konsekvenser för hälsan både fysiskt och socialt. Det kan tilläggas att vissa stadsdelar inom Stockholms stad hade högre andelar, i synnerhet i innerstaden. Östermalm hade högst andel med 36 procent. Lägst andelar hade Solna, Botkyrka och Järfälla (14–15 procent).

4.3 Narkotika

Narkotikakonsumtionen i Danderyd har länge varit uppmärksammas som ett allvarligt problem. Glädjande nog minskade andelen som använt narkotika på gymnasiet vid mätningen 2018 (26 procent 2018 jämfört med 35 procent 2016). Däremot ökade användningen i årskurs nio och är nu högre än någonsin. Den ökade från 4 procent 2016 till 18 procent 2018. En fjärdedel av killarna och en tiondel av tjejerna på högstadiet uppgav att de konsumerat narkotika. Det gör att man kan befara att nedgången på gymnasiet endast var tillfällig. Den nuvarande konsumtionen i årskurs nio förebådar att konsumtionen på gymnasiet kan komma att öka igen vid nästa mätning (eftersom det är elever födda samma år som svarar på enkäten i årskurs nio och årskurs 2). Killar använder narkotika i högre grad än tjejer. På gymnasiet minskade dock andelen från 40 procent av killarna 2016 till 28 procent 2018.

Frågan är då hur ofta man använder narkotika. Undersökningen inbegriper därför en fråga som där ungdomarna svarar på ifall de har använt narkotika nyligen (under de senaste 4 veckorna). Andelen konsumenter som nyligen använt narkotika var omkring 10 procent i båda grupperna och minskade på gymnasiet men ökade på högstadiet. Andelen som använt narkotika nyligen var omkring 10 procent på högstadiet vilket kan jämföras med resultatet för 2016 då endast någon procent uppgav att de nyligen använt narkotika. Det är överlag en större andel killar som uppgav att de konsumerar narkotika.

Både gymnasieungdomar och högstadieungdomar som använt narkotika är i medeltal runt 15 år när de använder narkotika första gången.

Använt narkotika senaste 4 veckorna (%)				
Livsstilsstudien 2016 och 2018				
	Gymn. 2016	Gymn. 2018	Årsk. 9 2016	Årsk. 9 2018
Totalt	16	10	2	9
Pojkar	20	13	2	12
Flickor	12	6	1	5

Figur 3 Stockholmsenkäten 2016 och 2018, Använt narkotika de senaste 4 veckorna, självrapporterat

I stort sett alla som uppger att de använt narkotika har gjort det fler än en gång. Det handlar inte om att man "provar" och sen inte gör om det. Det är cannabis (hasch och marijuana), som är den vanligaste drogen. I stort sett alla som använt narkotika (n=69) har använt cannabis. Det är få personer som svarar att de använt flera droger så man får iaktta försiktighet vid tolkning. Vid den senaste mätningen uppgav var femte ungdom på gymnasiet som använt droger att man (även) använt ecstasy och några uppger att de använt kokain, lugnande medel och amfetamin. Andelen killar som använt flera droger är högre. Få tjejer angav att de använt annat än cannabis 2018. Vid förra mätningen förekom att man uppgav att man använt Spice vilket både förvånade och oroade. Vid årets mätning (2018), hade ingen av de som använt droger uppgett att man använt Spice. Spice är syntetiskt cannabis och kan ha olika innehåll. I värsta fall är det en blandning som kan orsaka snabb död genom förgiftning. Spice var något som seglade upp som ett preparat som fler och fler använde under ett antal år i ett antal kommuner men efter att det blev uppmärksammat i media har det nästan inte förekommit alls. Därför var det förvånande att en fjärdedel av pojkarna som använt narkotika uppgav att de använt Spice 2016. Det här tydliggör att olika droger som används förutom cannabis kommer och går. Det är svårt att avgöra vilka typer av droger som är näst vanligast på grund av att det inte finns tillräckligt antal svarande för att resultatet ska kännas generaliserbart för gymnasiet som helhet.

Gymnasium År 2, 2016 och 2018	2018 procent n=69	2016 procent n=92
Vilket eller vilka slag av narkotika har du använt (utan läkares ordination/recept). Flera svar möjliga		
Cannabis	97	97
Ecstasy	22	10
Kokain	13	9
Sömn/Lugnande (bensodiazepintyp)	10	4
Amfetamin	9	2
LSD	7	3
Spice	0	16

Figur 4, Stockholmsenkäten 2018 och 2016, Typer av narkotika man uppgett att man använt

Tillgängligheten till narkotika är stor. Man ska komma ihåg att majoriteten av ungdomarna aldrig har använt narkotika. Av de som inte använt narkotika är det flera som uppger att de har haft möjlighet att prova och av dem är många som uppger att de tackat nej (40 procent på gymnasiet och 21 procent på högstadiet). Narkotika får man/köper man främst av "kamrater".

4.4 Trygghet, problematiskt spelande, psykisk hälsa, skola, fritid och trygghet

Frågorna i undersökningen handlar även om trygghet i bostadsområdet, spel om pengar, psykisk hälsa, skola, fritid, föräldrar.

Man känner sig trygg i sitt bostadsområde. Omkring 90 procent uppger att de är trygga när de går ut sent en kväll vilket är en mycket större andel än snittet för övriga kommuner. Man upplever få ordningsstörningar och man upplever att det finns en skyddande social kontroll. Man upplever att narkotikaförsäljning förekommer i liknande hög grad som i övriga kommuner men det är vanligare att man uppger att vuxna skulle ingripa om det skedde öppet än vad det är i övriga kommuner. Det gäller båda åldersgrupperna.

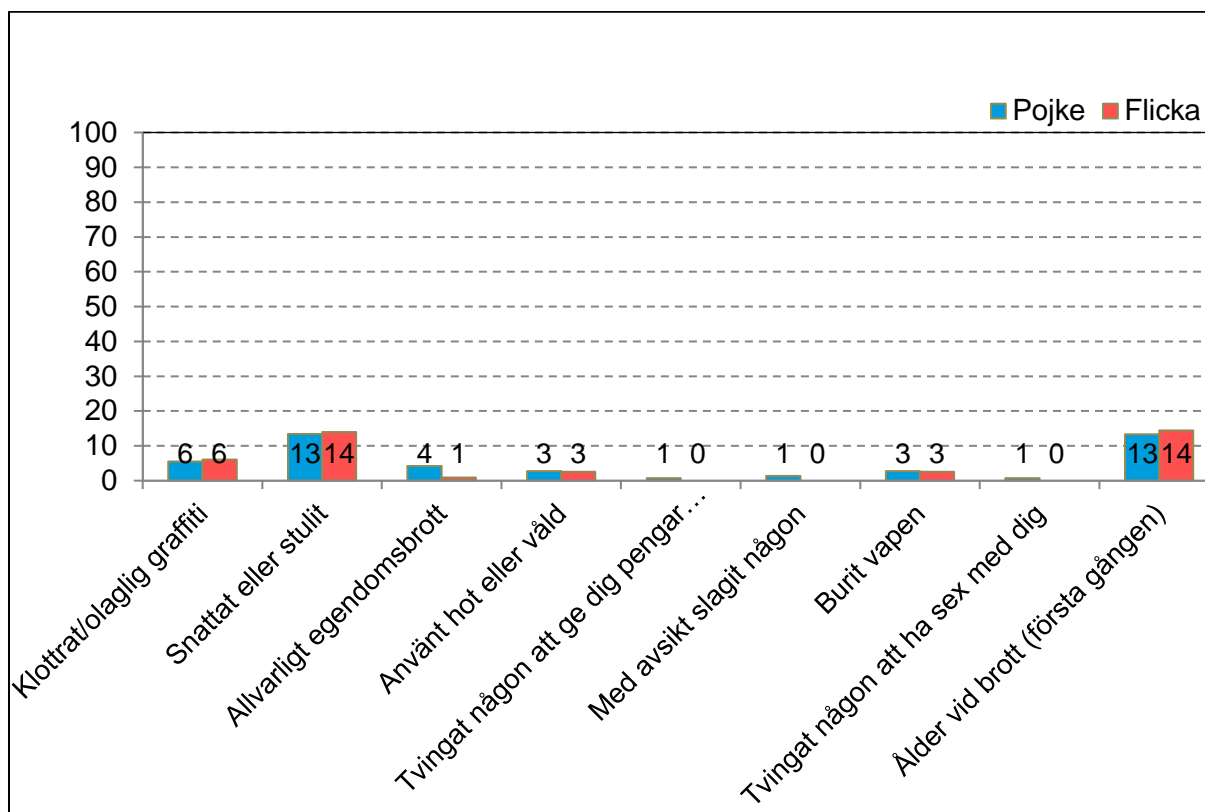
Problematiskt spelande verkar inte vara omfattande i jämförelse med ANT-problem. Omkring 3 procent hamnar i kategorin ”problematiskt spelande”, både i årskurs 2 på gymnasiet och årskurs 9 på högstadiet. Det finns en risk för sammanblandning av problematiskt dataspel och spel om pengar. Dessutom är den gränsen i sig problematisk eftersom många dataspel nuförtiden har ett slags ”dataspelsvalutor” och man har en bytesmarknad med spelfördelar som man kan tjäna in om man spelar länge och/eller bra. Det finns även en svart marknad för de här spelfördelarna där reella pengar används.

Psykisk ohälsa förekommer både bland killar och tjejer men omfattningen är större bland tjejer. De uppger även högre grad fysiska symptom på psykisk ohälsa än killar gör. Var fjärde tjej i års 9 har enligt den senaste mätningen 2018 känt sig mobbad i skolan det här läsåret. Fyra av tio tjejer känner sig ibland ledsna och deppiga utan att veta varför. Mönstret är detsamma i alla kommuner som genomför Stockholmsenkäten. Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen har i rapporter under flera år varnat för att den psykiska ohälsan ökar bland barn och unga. Det gäller vare sig man tittar på läkemedelsförskrivning, diagnoser eller självskattad hälsa ([Folkhälsomyndighetens hemsida](#), 2018). Positivt är ändå att de flesta unga i Danderyd tycker att det är riktigt härligt att leva, de trivs i skolan och många deltar i ledarleda aktiviteter och träningar. Dessutom är framtidstron mer utbredd i Danderyd än i många andra kommuner i länet. Dock har killarna mer framtidstro än tjejerna.

4.5 Begångna brott

Nedan redovisas begångna brott i årskurs två på gymnasiet enligt vad eleverna uppger.

Ungdomarna i Danderyd skiljer sig jämfört med andra kommuner genom att de i högre utsträckning tar pengar från hemmet utan lov och i högre utsträckning använder falsk legitimation. Trettioen procent av högstadieelever boende i Danderyd har tagit pengar utan lov från hemmet. Omkring 30 procent av tjejerna på gymnasiet använder falsk legitimation vilket skiljer sig från det sammanlagda resultatet för övriga kommuner där knappt någon av tjejerna på gymnasiet använder falsk legitimation. Sju procent av högstadieungdomarna uppger att de har burit vapen (kniv, knogjärn eller liknande) en eller flera gånger. Ingen flicka på högstadiet har gjort det medan 5 procent av flickor boende i andra kommuner har gjort det.

Figur 5, Självrapporterade brott, Årskurs 2 Gymnasiet

4.6 Utsatthet för brott och anmälan av brott

Det är omkring 10 procent som säger att de har utsatts för allvarliga hot både på gymnasiet och högstadiet. Det är jämförbart med de andra kommunernas sammanlagda resultat. Däremot är det färre i Danderyd som anmäler till polis. Främst är det killar på högstadiet och boende i Danderyd som inte anmäler hot. Tolv procent av dem uppger att de blivit utsatta för allvarliga hot men ingen har anmält det till polis.

Åtta procent av tjejerna på gymnasiet (n=115) uppger att det blivit tvingade till sex alternativt våldtagna och i medeltal har det skett 2,2 gånger. Slår man ihop tjejer och killar är det 2 procent av alla svarande på högstadiet och 4 procent av alla svarande på gymnasiet som blivit utsatta. Det är jämförbart med snittet för övriga kommuner. Ingen på gymnasiet har anmält sådana brott. Dock bör man vara försiktig med tolkningen beroende på att materialet kanske inte är tillräckligt stort för att avgöra hur många som anmäler generellt sett. Av de som blivit utsatta i övriga kommuner (10 000 svarande på gymnasiet och drygt 13 000 på högstadiet) är det omkring 10 procent som anmäler.

Tre procent uppger att de blivit rånade och omkring 10 procent uppger att de blivit bestulna. Mellan fyra till fem procent uppger att det blivit misshandlade. Det gäller både för högstadiet och gymnasiet.

5 Medborgardialog 2018, Trygghetsenkät 2018

Danderyds Kommun och polisen samlar vart annat år in synpunkter och åsikter gällande brott och trygghet i kommunen. I år (2018) var det dags igen för en undersökning. Målgruppen var ”personer som bor och verkar i Danderyd”.

Frågor och utformning av enkäterna har varierat något under åren. De första enkäterna var mer inriktade på fysisk miljö och otrygga platser. Under senare år har enkäten kompletterats med frågor om social miljö, hälsa och hur man själv ser på trygghet och hur man kan vara en del i att skapa trygghet – med eller utan hjälp från samhället. En skillnad i 2018 års enkät jämfört med 2016 var att det fanns fler flervaldsfrågor istället för fritextsvar vilket möjligen kan ha styrt svaren i högre utsträckning.

5.1 Metod

Enkäten genomfördes både som en webbenkät och genom att polis och kommun i samverkan med volontärer samlade in enkätsvar. Det gjordes via läsplattor, undantaget en handfull pappersenkäter. Många svar inkom då polisen annonserade om enkäten via Facebook. Andra tillfällen då många svar erhöles var vid enkätinsamling under Hamnens dag och Seniordagen samt vid besök på en skola.

5.2 Syfte – hjälp att tänka nytt och att prioritera

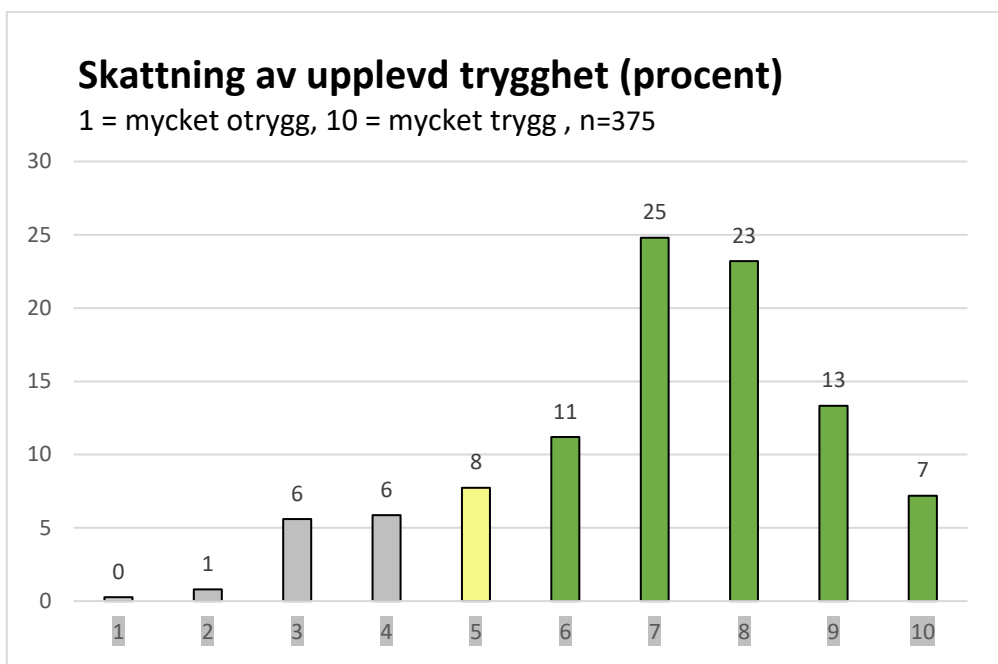
Det ska understrykas att undersökningen inte säger något om förekomst av problem/möjligheter eftersom det inte gjorts ett representativt urval från målgruppen (De svarande är inte utvalda för att de som grupp liknar boende i kommunen). Svaren kan dock användas som en indikation på vad som är bra och mindre bra och vad förebyggande arbete kan fokusera på. Målgruppen var ”personer som bor och verkar i Danderyd”.

5.3 Bakgrundsinformation

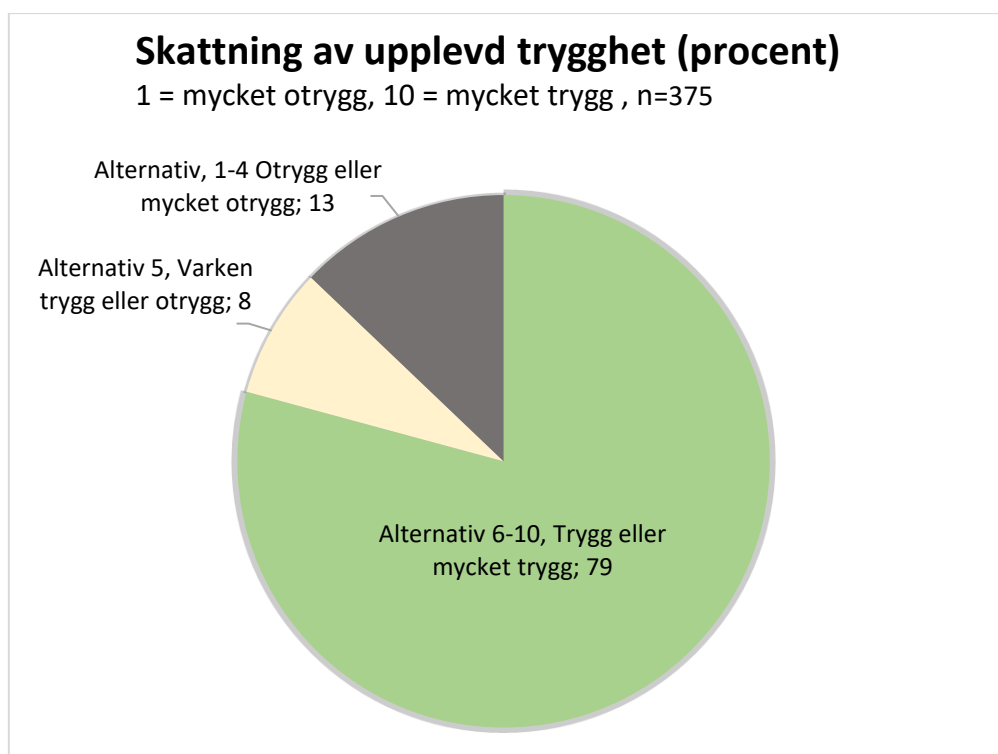
Det inkom 375 svar på enkäten. Det var flest kvinnor som svarade (63 procent). Övervägande delen var bosatta i kommunen (92 procent) varav flest i kommundelen Danderyd (38 procent). Den kommundel som hade lägst andel svaranden var Enebyberg (12 procent). Hälften av de svarande var medelålders (36–55 år). Lägst andel svarande var det i åldersgrupperna 26–35 år (6 procent) och äldre över 76 år (2 procent).

5.4 Skattning av trygghet

Otrygghet mättes genom att man fick uppskatta sin känsla av trygghet på en skala 1–10. En tolkning av det skulle kunna vara att 79 procent känner sig mer trygga än trygga medan 13 procent känner sig mer eller mindre otrygga. De flesta, 61 procent, väljer ett alternativ mellan 7 och 9 på skalan.

Figur 6, Medborgarenkät 2018, upplevd trygghet

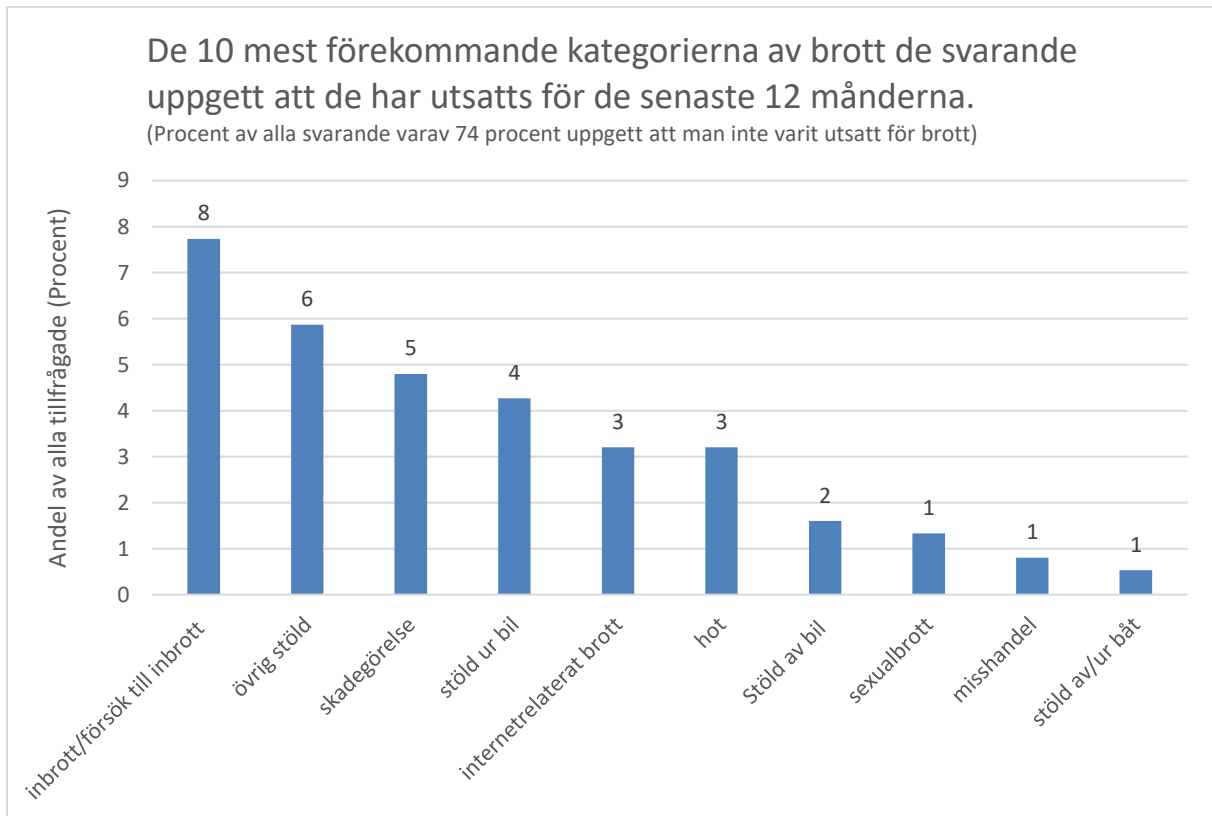

Figur 7, medborgarenkäten, cirkeldiagram, skattning av upplevd trygghet i tre strata

5.5 Utsatthet för brott

En av fyra har varit utsatt för brott under det senaste året. Vanligast är att man varit utsatt för inbrott och inbrottsförsök (8 procent). Det kan jämföras med 1,2 procent som uppgav att de drabbats i den senaste nationella mätningen av självrapporterad trygghet (NTU:2017). En av fyra (20 procent) har varit utsatt för någon form av tillgreppsbrott (inbrott/försök till inbrott, stöld ur eller av bil, stöld ur/av båt eller ”övrig stöld”). Fem procent har angett någon form av

våldsbrott (hot, misshandel och sexuellt brott). Det vanligaste var att våldsbrott inträffat i hemmet eller på offentlig plats (omkring 30 procent vardera). Skola och arbetsplats fanns också som alternativ och stod tillsammans för 5 procent av svaren. Tolv procent uppgav ”annan plats”.

Figur 8, Medborgarenkäten 2018, typer av brott man utsatts för de senaste 12 månaderna

5.6 Bostadsområdet trygghet och hur otrygghet påverkar vardagen

Den övervägande delen (58 procent) upplever att de är så trygga i sitt bostadsområde att de inte avstår från att gå ut någon tid på dygnet. De flesta som är otrygga är det främst nattetid och kvällstid.

En fråga handlar om man anser att det är något specifikt som påverkar tryggheten i området. Främst är man rädd för inbrott (48 procent), våldsbrott (34 procent), störande personer eller grupper (29 procent), vårdslöshet i trafiken (21 procent), skadegörelse (10 procent). Man har även uppgett otrygghet då miljön upplevs som otrygg. En fjärdedel har angett att de känner sig otrygga när gatubelysningen är dålig och lika många är otrygga i en ovårdad yttre miljö med mörker och buskage. Alla de här alternativen är på förhand specificerade faktorer. Det fanns även möjlighet att svara med fritext. Det hade enstaka personer gjort.

5.7 Otrygga platser

De platser som pekas ut som otrygga är Danderyds Sjukhus, Mörby Centrum samt Parkeringen vid Vendevägen (gamla Hortus). Det inkluderar områdena runt Sjukhuset och Mörby Centrum samt busstorg och tunnelbana. Det är inte alla svarande som ser dessa platser som otrygga. Mellan 40 och 50 procent uppger att en eller flera av de här platserna är otrygga (flervalsalternativ). Utöver dessa områden har man även kryssat i att man känner sig otrygg i

hemmet (17 procent). Kollektivtrafiken nämns som en otrygg plats några gånger. Någon skriver att bussar borde köra in till bostadsområdena och inte endast i utkanten av bostadsområden. Två personer skriver om vissa platser längs cykelbanor som känns otrygga. Ytterligare några torg och platser nämns av enstaka personer. I ett fritextsvar har någon skrivit att trygghetsmätningar i sig själva skapar oro och otrygghet.

5.8 Förslag på lösningar. Vad kan polisen göra?

Man önskar framförallt mer synlighet av polis och arbete mot organiserad brottslighet för att komma tillrätta med problem (mellan 50 och 60 procent). Nästan lika många (runt hälften) vill även att polisen ska prioritera både förebyggande arbete och ingripande arbete för att minska problem med alkohol, tobak och narkotika bland unga. Något färre önskade civilklädda poliser som spanar (omkring 30 procent). Trafikövervakning och besök vid ungas mötesplatser (skola, ungdomsgårdar och likande) var det också många som önskade sig.

5.9 Förslag på lösningar. Vad kan kommunen göra?

Man önskar att kommunen ska arbeta för grannsamverkan, mot alkohol, narkotika och droger och jobba för kvaliteten i den fysiska miljön (belysning med mera). Samverkan med unga för att de ska må bra var det också många som ville ha.

5.10 Förslag på lösningar. Vad kan man göra som privatperson?

De vanligast var att man tyckte att man som privatperson kan skapa trygghet och förebygga brott genom att; starta grannsamverkan, bryta anonymitet och lära känna grannar, anmäla missförhållanden (till socialtjänst, polis och tekniska kontoret bland annat), stoppa förutsättningar för föräldrafria fester, delta i nattvandringar, följa trafikregler, bry sig om varandra och hjälpa till när någon inte mår bra.

5.11 Uppföljning av tidigare arbete

En tredjedel av de svarande kände till att polisen och kommunen har en gemensam handlingsplan för att förebygga brott och öka trygghet. Polisens medborgarlöfte var att vara mer synlig. Det var 27 procent som angav att de upplevt en ökad synlighet från polisen i kommunen under det senaste året medan 53 procent svarade nej på frågan om de upplevt ökad synlighet. En femtedel svarade vet ej på frågan. Kommunen har ökat insatser vid återvinningsstationer men majoriteten av de svarande (80 procent) tyckte inte att det blivit tryggare där. Det var 16 procent som tyckte att det hade blivit bättre medan 5 procent tyckte att det hade blivit sämre.

Liksom tidigare år fanns det starkt stöd för de huvudsakliga målen att arbeta mot inbrott och ANT bland unga. På det hela taget verkar det som att det finns ett gott stöd i befolkningen för att fortsätta med sådant som kommun och polis redan arbetar med och utveckla (förbättra och intensifiera) det arbetet.

5.12 Funderingar

Klagomål som kommer till brottsförbyggare och polis handlar många gånger om personer som sover ute (främst EES-medborgare) och tiggare. Det var få gånger dessa nämndes i enkäten med tanke på det.

Allmänhet frågar inte sällan hur kommunen och polisen tänker angående kameror. De nämdes dock sällan i enkätsvaren vilket var något förvånande.

Det är intressant att många känner sig otrygga i hemmet. Det kan bero på inbrott och inte minst de grova rån som begåtts i två hem och liknade incidenter.

5.13 Jämförelse med tidigare medborgarundersökningar av trygghet och brott

De tidigare undersökningarna fick som helhet resultat som påminner starkt om resultaten 2018. Ytterligare saker man oroade sig för 2016 var bortrövande av barn, våldsamma eller bullriga gäng, bankomatbrott, dataintrång, kortbedragare. Tiggare nämndes någon gång och någon kände oro för flyktingar som grupp. Ett antal påpekade att man tyckte det är obehagligt med personer som tigger vid återvinningstationer och som är framfusiga och ”rycker i kassar” eller ”tittar in i bilen”. Någon hade slutat återvinna på grund av det och någon valde en annan återvinning såsom återvinningen i Djursholm. Någon skrev att det är när asylsökanden samlas i grupp eller särskilda boenden som rädsla kan uppstå. Andra är oroliga och känner otrygghet för en polarisering i samhället och att man upplever att medmänsklighet har minskat. Man känner inte endast oro för egen trygghet utan för andras, exempelvis barn och barnbarn. Man vill också kunna nå polisen snabbt. Ett antal vill ha tillbaka ett lokalkontor i Mörby Centrum. Man vill även ha fartkontroller, inte minst vid skolor.

Det var också flera svar i enkäten 2016 som indikerade att otrygghet påverkar det dagliga livet. Många svar handlade om att man undviker platser, tider och vissa typer av människor. Andra sätt är att skapa säkerhet/trygghet var att inte gå ensam utan med vänner eller i grupp och att skjutsa sina barn. Ett antal personer uppgav att de informerar om brottsförebyggande åtgärder. Det kan innebära att man uppmanar till försiktighet vad gäller handväskor, lås, titthål med mera. Ett antal personer uppgav att de försöker uppträda på trevligt sätt och sprida trygghet till andra människor.

5.14 Önskemål och idéer

Från polisen önskas synlighet men det kan vara väldigt olika form av synlighet som önskas, till fots, i bil, civilklädda poliser eller uniformerade poliser. Några önskar mer dialog, några förebyggande arbete och andra arbete mot brott. Från kommunen önskas belysning, en god dialog med medborgarna, sociala insatser och arbete med ungdomar. En hel del av det som önskas finns redan i kommunens verksamhet vilket leder till frågan om information och marknadsföring är tillräcklig. Man tycker att civilsamhället kan bidra med att starta grannsamverkan, ha civilkurage och uppträda som ”kapabla väktare” enligt rutinaktivitetsteorin samt bidra till social sammanhållning på olika sätt, exempelvis ideell verksamhet eller att bara ha ett öppet och socialt beteende.

6 Medarbetardialog kommunen

Utmaningar och beröringspunkter mellan polis och kommun som kom fram i kommunens medarbetardialog 2016 var: miljöbrott, hot och våld mot personal, medborgarnas oro för våld (hot, rån och misshandel), äldrebrott (numera rubricerat som brott mot funktionsnedsatt), skadegörelse samt inbrott. Frågor och problem relaterat till tiggeri och EU-migranter är inte ovanliga, exempelvis olovliga bosättningar. Tilliten till samhället lyftes och vikten av att både kommun och polis agerar. Det kan vara problematiskt om det är så att ärenden avskrivs och förringas.

Förslag på åtgärder är att bli bättre på var samarbete, både internt och med externa kontakter. Nyttja befintliga resurser på fler sätt, t ex skylta upp bilar som redan cirkulerar så det blir tydligare att det är en trygg och stabil ”samhällsfunktion” som kommer åkande. Låta trafikskolor och hunddagisar passera stökigare områden mer frekvent. Förtydliga vad kommunen erbjuder och vad som gäller, både internt och externt. Socialkontoret önskar ytterligare polis närvaro generellt sett samt ser goda möjligheter till fördjupat samarbete.

7 Problematiska områden och otrygga platser

De områden som är problematiska är de områden som anges under 5.2. Det är nytt sedan några år att det finns personer som uppger att de upplever att de är rädda för att slänga sopor vid återvinningsstationer men i övrigt är de här områdena kända sedan länge som otrygga platser. Det har gjorts insatser, bland annat genom ny belysning och konst. Dessa områden är utvecklingsområden där det finns planer på att bygga nytt. Vissa projekt ligger långt fram i tiden. Åtgärder i miljön kan göras redan nu. Det är viktigt att ta hänsyn till de brottsförebyggande perspektiven när man planerar knytpunkter och hur de offentliga platserna nyttjas på olika sätt där man ofta vill se människor av olika kön och åldrar som nyttjar rummet på olika sätt för bästa möjliga trygghet. Trygghetsvandringar och medborgarinflytande i planeringen av platserna är några metoder man kan använda. Det är också värt att påpeka att man bör planera för trygghet även under de perioder då man omarbetar platser. Byggnadsställningar, framkomlighetshinder, buller med mera skapar ofta otrygghet. Kommunen har fått in sådana klagomål när det skett stora ombyggnationer. I flera fall har polisen också noterat stöder från byggföretagen som möjligen hade kunnat undvikas med bättre planering. Sådana effekter av ökat kriminalitet och otrygghet kan minskas med framsynt planering och adekvata åtgärder

7.1 Utsatta områden med parallella samhällsstrukturer

Danderyd har inget område enligt definitionerna nedan.

Definitioner

Ett ”utsatt område” är enligt Nationella Operativa Avdelningen (NOA) ett område som karaktäriseras av låg socioekonomisk status och kriminell påverkan på lokalsamhället. Inverkan är snarare knuten till den sociala kontexten i området än de kriminellas utstuderade vilja att ta makten och kontrollera lokalsamhället. Påverkan kan utgöras av:

1. Direkta påtryckningar genom:
 - hot och utpressning
2. Indirekta, som:
 - offentliga våldshandlingar som riskerar att skada tredje man
 - narkotikahandel som bedrivs öppet
 - ett utåtagerande missnöje mot samhället

Ett ”särskilt utsatt område” kännetecknas av:

- Allmän obenägenhet att delta i rättsprocessen.
- Svårigheter för polisen att fullfölja sitt uppdrag
- Parallella samhällsstrukturer

- Våldsbejakande religiös extremism

7.2 Kriminella nätverk i området

Inom Lokalpolisområde (LPO) Täby finns det två grupperingar som definieras som kriminella nätverk. Inget av dessa två nätverk är lokaliserade i Danderyd.

Kriminella nätverk kan vara organiserade på olika sätt. Inkludering kan ske genom;

- gemensam etnicitet, nationalitet eller släktskap
- medlemskap
- gemensam uppväxt eller bostadsområde
- En blandning av ovanstående

Verksamhet består ofta av ett eller flera av följande brott; narkotikabrott, misshandel, hot, utpressning för ekonomisk vinning, bötnings, otillåten påverkan mot brottsoffer/vittnen, innehav av skjutvapen, skattebrott.

Faktorer man brukar studera är bland andra;

- det finns territoriell kontroll
- det finns "företagande" (alltså att de kriminella lever på sin "intäkter" via bulvaner)
- det finns kriminella som lever "lyxliv" och utnyttjar det svenska bidragssystemet
- det nätverken involverar många ungdomar och i sådana fall i vilken omfattning

8 Utmaningar

8.1 Social oro

I dagsläget finns det ingen social oro i Danderyd utefter definitionen nedan.

Begreppet "social oro" har vuxit fram som benämning på anlagda bränder, skadegörelse, stenkastning, hot och våld mot tjänsteman och upplopp. Upploppet kan ses som en öppen och våldsamt konflikt mellan polis och ungdomar/unga vuxna, en slags symbolisk yttring för en mer underliggande konflikt.

De brottsrubriceringar som kan appliceras på dessa händelser är t ex mordbrand/grov mordbrand, skadegörelse/grov skadegörelse, hot/våld mot tjänsteman, förberedelse till och anstiftan av upplopp, skadegörelse genom brand och förberedelse till misshandel och misshandel.

8.2 Radikalisering och extremism

Enligt SÄPO finns ingen känd radikaliserings i Danderyd. Vad gäller extremism finns några enskilda individer i kommunen (SÄPO).

Kommunen har tagit fram ett förslag till handlingsplan för att förebygga våld, hot och otrygghet relaterat till våldsbejakande extremistiska miljöer samt värna demokrati. Handlingsplanen tar avstamp i en lägesbild som uppdateras kontinuerligt. Center mot våldsbejakande extremism (CVE) inrättades 2018. CVE har i uppgift att utifrån i huvudsak kriminalpolitiska utgångspunkter, stärka och utveckla det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism. Verksamheten syftar ytterst till att förebygga ideologiskt

motiverad brottslighet och terrorism. För närvarande pågår en utveckling av verktyg och utbildningar inom centret varför det kan vara klokt inte stressa det förebyggande arbetet som redan påbörjats utan invänta nationella mallar och riktlinjer. Det bör tilläggas att Danderyd redan har genomfört flera insatser/utbildningar inom området.

9 Flyktingar, integration, planerade boenden.

9.1 Människor på flykt

Kommunen tar emot nyanlända som har bott på Migrationsverkets anläggningsboenden under en längre tid. När de kommer till Danderyd har de fått uppehållstillstånd i Sverige. Den nyanlände följer en etableringsprocess som bland annat inkluderar kontakt med Arbetsförmedlingen och en kurs om det svenska samhället och dess kultur. Kommunen ska erbjuda bostäder till nyanlända personer. För att kunna göra det har man byggt modullägenheter. Kommunen samverkar med föreningsliv och volontärverksamheter med flera för att genomföra integrationsskapande insatser. En kommunal volontärsamordnare arbetar med frågorna.

9.2 Barn på flykt, ensamkommande barn och unga

Danderyds kommun ansvarar för närvarande för drygt 50 ensamkommande barn/ungdomar i åldrarna 10 och 19 år (2018). Några får permanent uppehållstillstånd, några får tillfälligt uppehållstillstånd, och andra får avslag på ansökan om uppehållstillstånd. Kommunen ansvarar inte för de som fyllt 18 år och fått avslag på sin ansökan. I stort sett lever alla barn skilda från sina föräldrar under ett antal år med längtan och hopp om återförening. Kommunen ser till att de får sina grundläggande behov av stöd, skydd och boende tillgodosedda. I huvudsak är ungdomarna placerade i Stockholms län.

9.3 Genomgångsbostäder för nyanlända

Säkerhet för personer på genomgångsbostäder för nyanlända prioriteras. Det finns skäl till att utgå från att de är utsatta, vilket framgår av lägesbilden gällande hot, våld och kränkningar rörande våldsbejakande extremism samt mot bakgrund av incidenter i andra kommuner. Den allvarligaste kända incidenten i Danderyd är att ett tilltänkt evakueringsboende utsattes för ett brandattentat 2015. Branden upptäcktes och släcktes innan den orsakade någon större skada. Boendet är nu nedlagt (enligt en i förväg planerad nedläggning utan koppling till attentatet).

10 Positiva faktorer och strukturer

10.1 Ungt Fokus

Ungt Fokus var en samverkansorganisation, vars uppgift var att stärka det förebyggande arbetet för att ungdomar i kommunen ska få en bra uppväxt. I Ungt Fokus ingick många olika samarbetspartners, som alla arbetade för att unga i Danderyd skulle ha det bra; skolor, socialtjänst, fritidsgårdar, ungdomsmottagningen, polisen, kyrkan, föreningar med flera. Målgrupperna erbjöds föreläsningar, utbildningar och mötesplatser och bildade mindre arbetsgrupper inom särskilda temaområden.

Målet med arbetet var att främja psykisk och social hälsa och motverka ohälsa och problem relaterat till alkohol, droger och tobak. Målen finns kvar men organisationen har förändrats. Ungt Fokus används inte längre som ett nätverk även om det inte officiellt har lagts ned. Det har identifierats ett behov av att effektivisera arbetet. Därför görs en översyn av ungdomsarbetet som syftar till att vidareutveckla både organisationen, målen och metoderna.

10.2 Samarbete i Roslagen

Förebyggare inom Roslagen (RoSAM) träffas regelbundet för att diskutera gemensamma mål och aktiviteter (även Lidingö deltar i nätverket). Ibland bjuder man in andra aktörer och man träffas regelbundet tillsammans med samordnare inom förebyggande arbete som har olika men överlappande ansvarsområden på länsstyrelsen. Bland annat arrangerar ROSam årligen en konferens med syfte att vidareutbilda ungdomsaktörer i aktuella förebyggande temaoområden, ”Ung i Roslagen”. Man har även samverkat intensivt i arbetet mot våldsbejakade extremism. För kommande år (2019) planeras en gemensam föreläsning för hundägare om att förebygga inbrott (Efter ett koncept kallat ”Nos- och spaningspatrullen”).

10.3 Sociala insatsgrupper och Linköpingsmodellen

Det finns inte några sociala insatsgrupper eftersom de fall som uppstår som skulle kunna vara aktuella för en sådan insats är få och kan hanteras inom ramen för ordinarie arbete. Det finns ett väl utvecklat samarbete mellan fältteamet/socialkontoret, fritidsfält, skola och polis med återkommande möten och/eller avstämningar. Samarbetsformer för Linköpingsmodellen har utvecklats. Eftersom kommunen och polisen har olika roller och möjligheter finns en vinst i att kommunen och polisen gemensamt besöker vårdnadshavare. Tyvärr händer det att polisens resurser inte bedöms räcka till för att genomföra metoden i alla fall det det vore lämpligt.

10.4 Grannsamverkan och grannsamverkansbil

Grannsamverkan finns i Danderyds fyra kommundelar, Enebyberg, Stocksund, Danderyd samt Djursholm. Man har startat omkring 250 grupper. Ungefär 6000 av kommunens 12 000 hushåll är involverade i grannsamverkan. Grannsamverkan erbjuds kontinuerligt. Varje år träffas kontaktombuden vid ett stormöte/årsmöte. I kommunen finns en grannsamverkansbil som kommunen hyr. En styrgrupp bestående av frivilliga driver verksamheten tillsammans med kommun och polis. Varje år erbjuds kommuninvånare tillfällen till att medverka. Ett kriterium för att delta är att man gått en utbildning på två timmar. Billen rullar 9:00-15:00 måndag till fredag. Enstaka gånger kör man kvällspass och helgpas. En viktig uppgift är att dela ut förebyggande information. Omkring 150–200 personer har utbildats. Ca 40 personer är aktiva förare. Man har ett nära samarbete med grannsamverkansbilen i Täby kommun. Man har även haft uppdrag i varandras kommuner och även varit behjälpliga i andra kommuner. Grannsamverkansbilen upplever att de får väldigt positiv respons från allmänheten när de är ute och kör.

10.5 Trygg i Danderyd

Trygg i Danderyd är ett lokalt brottsförebyggande råd. Det är ett politiskt tillsatt råd som arbetar för att öka tryggheten och minska brottsligheten i Danderyds kommun. Rådets främsta uppgifter är att:

- ta reda på var problemen finns.
- ge förslag till åtgärder.
- stimulera brottsförebyggande samarbete mellan kommunala, statliga och privata aktörer.
- verka aktivt för ökat medborgarengagemang.

- följa upp åtgärder och projekt.
- Informera i brottsförebyggande frågor
- öppna en dialog med kommunens invånare.

Trygg i Danderyd samarbetar med Tekniska kontoret, Stadsbyggnadskontoret, polisen, Grannsamverkan, föreningslivet och näringslivet med flera. Trygg i Danderyd arbetar via brottsförebyggaren och drogförebyggaren tillsammans med polisen för ett tryggt och säkert skolavslut. Det har medfört att skolavslutningar och flakåkning har skett under relativt ordnade former under de senaste åren. Man har även kraftigt minskat risker vid en oöverbvakad spontan utomhusfest som ungdomar ibland försöker ordna i smyg från vuxenvärlden. För att åstadkomma det har mobilisering av föräldrar varit en nyckelfaktor men även samverkan mellan skola, elevhälsa, väktare, fritid, Resursteamet och polis.

10.6 Arbete med våld i nära relation och hedersrelaterat våld

Danderyds kommun utgår från Socialstyrelsens definition gällande våld i nära relationer, vilket är ”Våld i nära relationer är ofta ett mönster av handlingar som kan vara allt ifrån subtila handlingar till grova brott”. Socialstyrelsen beskriver att våld kan innebära både fysiska, sexuella och psykiska övergrepp. Även ekonomiskt våld, materiellt våld, latent våld och försummelse ingår i definitionen av våld i nära relationer.

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer SOSFS 2014:4 ska tillämpas i socialnämndens arbete med barn och vuxna som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående samt barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående.

Under perioden 2018-01-01 – 2018-11-14 inkom 38 anmälningar om barn som bevittnat våld samt 42 anmälningar om barn som utsatts för våld till socialnämnden. Socialnämnden har under samma period gjort 26 registreringar om vuxna utsatt för våld i nära relation.

Kvinnojouren Täby/Danderyd har under perioden 2018-01-01 – 2018-09-25 haft kontakt med 21 medborgare från Danderyd för rådgivande kontakt. Kvinnojouren har framfört att de under det senaste året sett skillnader mellan kommuner avseende vilken form av våld de kvinnor som har haft kontakt med kvinnojouren uppger att de blivit utsatta för. Danderyds medborgare beskriver i större utsträckning att de lever under ekonomiskt och psykiskt våld. De lever i en tillvaro med begränsningar från närstående, utan egen inkomst och möjlighet till social samvaro.

10.7 Stödcentrum för unga brottsutsatta

Stödcentrum för unga brottsutsatta finansieras via fem Roslagskommuner. Målgruppen är unga mellan 13–23 år som varit med om hot, våld eller övergrepp och behöver stöd. De erbjuds olika former av stöd för att minska konsekvenser av det brott som de har utsatts för. Det kan finnas behov av olika sorters stöd såsom samtal, hjälp med rättegång, söka ekonomiskt stöd, återanpassa sig till det vardagliga livet och annan praktisk hjälp.

Under perioden 2018-01-01 till och med 2018-11-19 var det 29 ungdomar i åldern 13-24 år som var skrivna i Danderyds kommun som erbjöds stöd från stödcentrum. Det inkluderade 12 personer som hade utsatts för misshandel, 6 personer som utsatts för rån, 3 personer som utsatts för sexuella ofredanden, 2 personer som utsatts för våldtäkter samt 6 personer som

sökte hjälp av andra orsaker (ofredande, övergrepp i rättssak, försök till misshandel med mera).

10.8 Dialoger och uppsökande av medborgare för samtal och ökad kunskap om förebyggande arbete

Under ett verksamhetsår deltar polisen tillsammans med polisens volontärer och kommunen i ett flertal offentliga sammankomster. Det kan vara Hamnens dag, Danderyds Trygghetsdag, antilångningskampanjer samt Seniordagen. Vid de här tillfällena pratar man till exempel om hur man kan skydda sig mot bedrägerier. Det informeras även om hur man kan minska risken för att få bostadsinbrott och fickstöld. Polisen finns även tillgänglig för dialog varje onsdag mellan 13:00-15:00 i Mörby Centrum då man upprättar ett så kallat ”områdeskontor” där.

10.9 Väckarbolag med förebyggande arbetsuppgifter

Kommunen har ett avtal med ett väckarbolag som ronddar kvällen och nätter. En mindre del av tiden är avsatt för förebyggande uppdrag. Man samarbetar med polis med flera och deltar i TryggSam-möten.

10.10 Felanmälan – snabb upptäckt och åtgärd av nedskräpning, skadegörelse och klotter med mera

Kommunen har en felanmälningsfunktion där man kan lämna synpunkter och felanmäla belysning, klotter och andra former av fel. Att detta system fungerar har effekt på tryggheten i området. Det är bra om kännedom om denna funktion sprids. Grannsamverkansbilen är en flitig användare av felanmälan och brukar rekommendera invånarna att använda funktionen.

10.11 Frivilligverksamhet

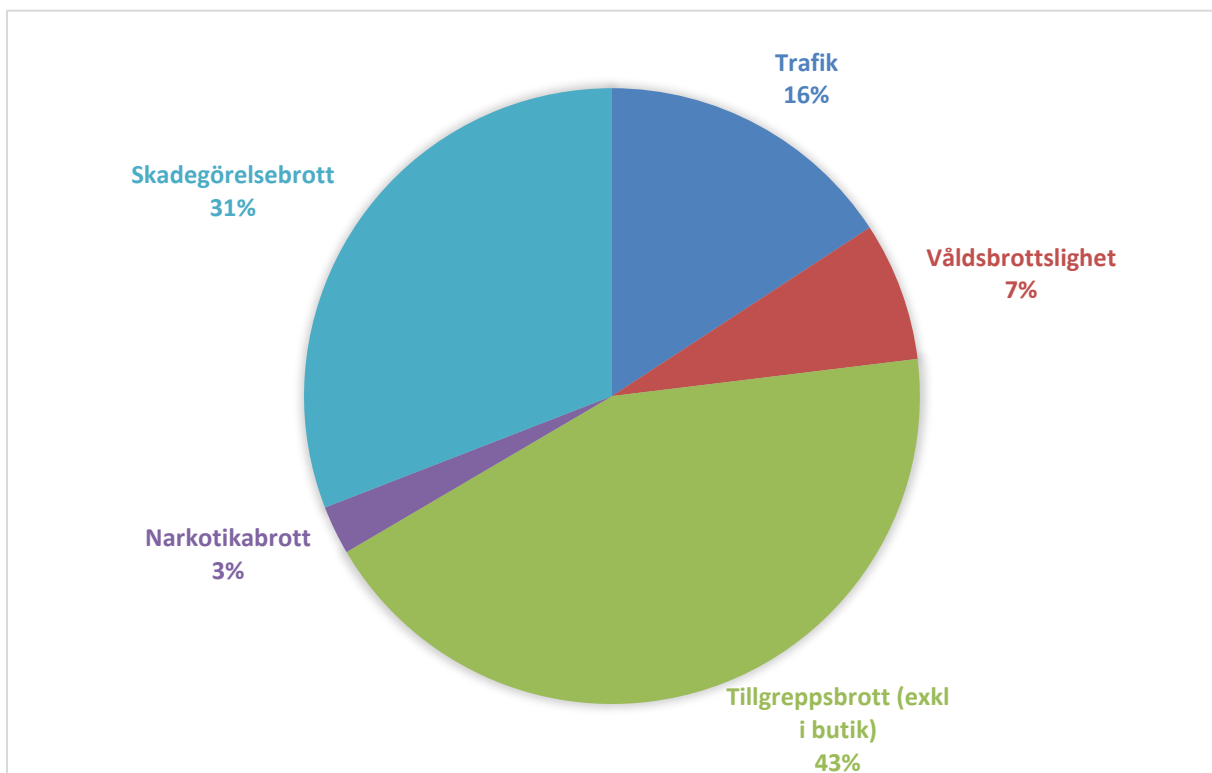
Det finns redan nu många som arbetar ideellt med trygghetsfrågor i Danderyd. Det kan bland annat vara att man är volontär i grannsamverkan, inom anhörigstödet, i socialt utsatta grupper eller som polisvolontär. Det finns många som vill hjälpa till. Det kan delvis bero på att det finns relativt många friska pensionärer som möjligen är lättare att engagera än andra grupper, i synnerhet på dagtid. Samtidigt är det många av de här pensionärerna som fortfarande jobbar med lönearbete eller annat arbete. Det finns mycket kunskap och driv bland många Danderydsbor. Skolungdomar i Danderyd är aktiva och klarar skolan i hög utsträckning. Det finns även andra frivilligorganisationer som Röda Korset, Lions och Civilförsvaret.

11 Brottsstatistik

I detta kapitel redovisas ett axplock av olika brottskategorier. De presenteras inte i någon särskild prioritetsordning. Statistiken har tagits fram ur polisens datasystem HOBIT och STATUS.

11.1 Fördelning av anmälda brott

Det bör poängteras att statistik över anmälningar inte kan jämföras med faktiskt förekomst av brottslighet. Man bör vara försiktig med tolkning av anmälningsstatistik som inte kompletteras med självrapporterad statistik. Förändringar i arbetssätt och prioriteringar kan få stort utslag på anmälda brott.

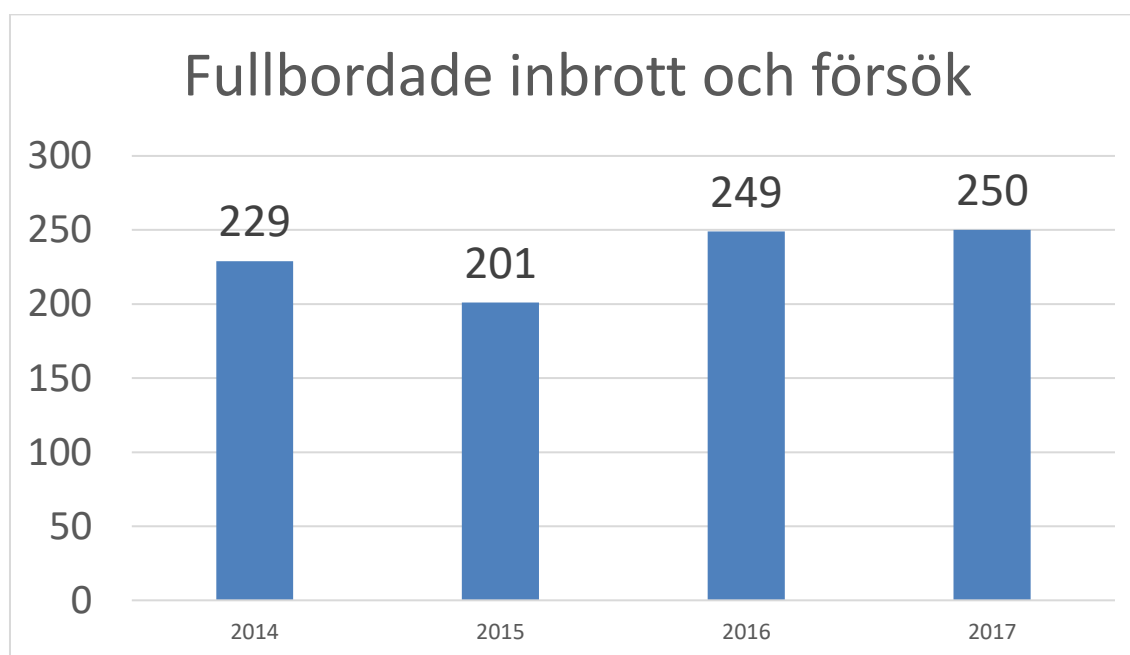

Figur 9, Anmälda brott, fördelning 2018

11.2 Bostadsbrott

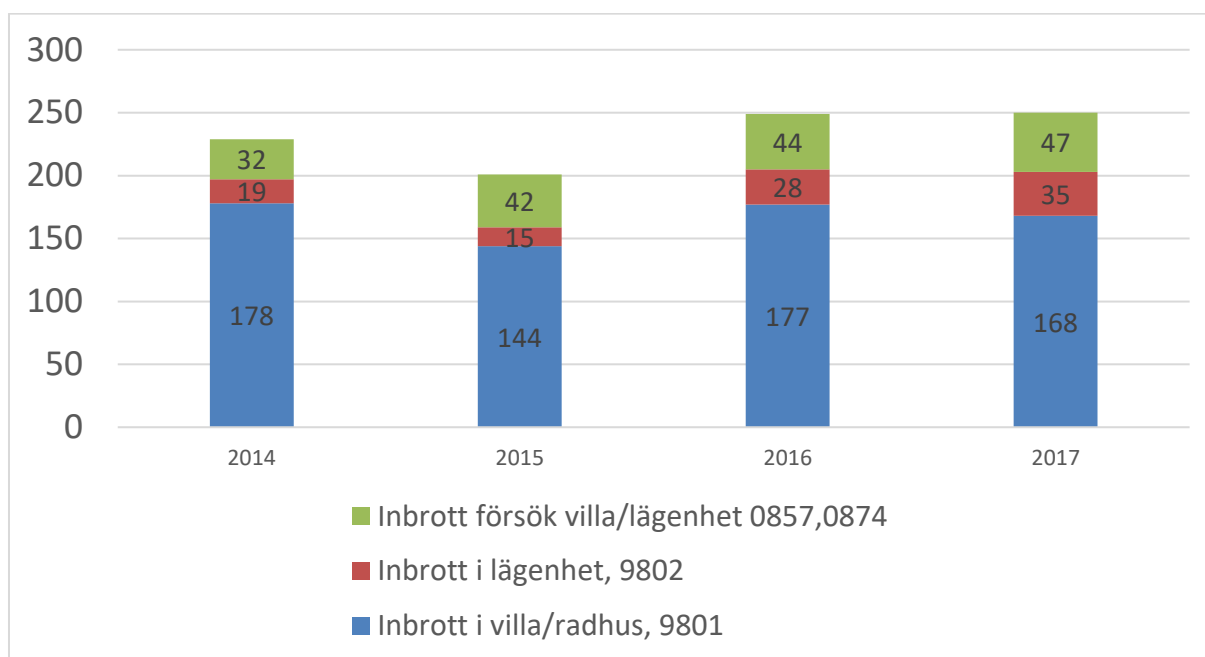
Antal inbrott i bostad gick upp mellan 2012–2013. Under perioden 2012 till 2015 var det färre brott men det upp till omkring 250 inbrott och försök under 2016 och 2017. Förklaringar kan vara naturliga variationer och skilda insatser som görs. Till och från under åren har det gjorts särskilda satsningar med särskilda insatser med spanande poliser mot inbrott. Polisen bedömer att sådana satsningar inte lika effektiva om de pågår kontinuerligt. De tappar i resultat effekt över tid. Bäst effekt sägs vara att man spanar intensivt i perioder då och då.

Grannsamverkansbilen startade 2014. Samtidigt medverkade kommunen i en utvärdering av märk-dna som innebar att runt 500 hushåll fick märk-dna gratis. Många hushåll som inte deltog i projektet köpte märk-dna själva. Projektet bidrog även till publicitet om brottsförebyggande arbete i området och att polisen var synlig och aktiv (under genomförandefasen). Aktiviteter i samband med att man delade ut och testade metoden med märk-dna skedde under senare halvan av 2014. De här insatserna kan ha påverkat att inbrotten sjönk under 2015 men det finns inga klarlagda samband. Eventuellt handlar det om slumpmässig variation. Inbrotten har ökat igen under de efterföljande åren.

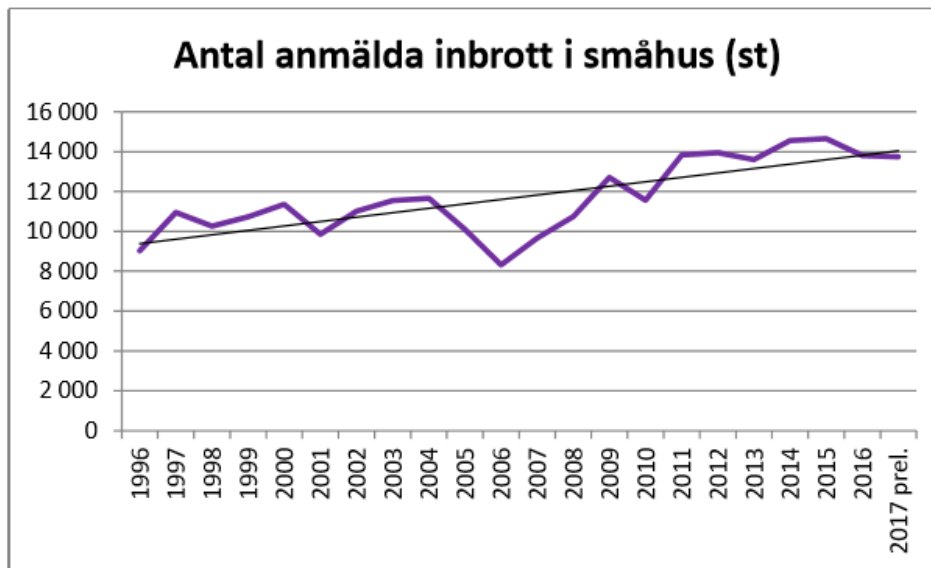
Figur 10, Fullbordade inbrott och försök 2015–2017, anmälda brott

Omkring 90 procent av inbrotten skedde i villa/radhus – resten i lägenhet (2014–2017)
Försök utgör cirka 20 procent (2015–2017)

Figur 11, fördelning av bostadsinbrott med avseende på villa/radhus, lägenhet och försök till inbrott (anmälda brott)

Eftersom huvudparten av inbrotten sker i småhus är det intressant att jämföra data för småhus. Det har villaföreningen gjort. Enligt Söderström, 2018 som är en rapport från Villaägarföreningen, är det Solna och Danderyd som är värst drabbade när man jämför antal inbrott per småhus både år 2016 och i en preliminär beräkning för 2017. I Solna skedde det år 2016 4,6 inbrott per småhus och i Danderyd 3,2 inbrott per småhus. Den tredje värst drabbade kommunen är Järfälla kommun med 2,7 inbrott/småhus. I prognosen för 2017 verkar det bli i stort sett samma resultat förutom att inbrott per småhus i Solna ökar.

Över tid har inbrott småhus ökat i hela landet. Från 2006 till 2017 har inbrott i småhus ökat med 40 procent.

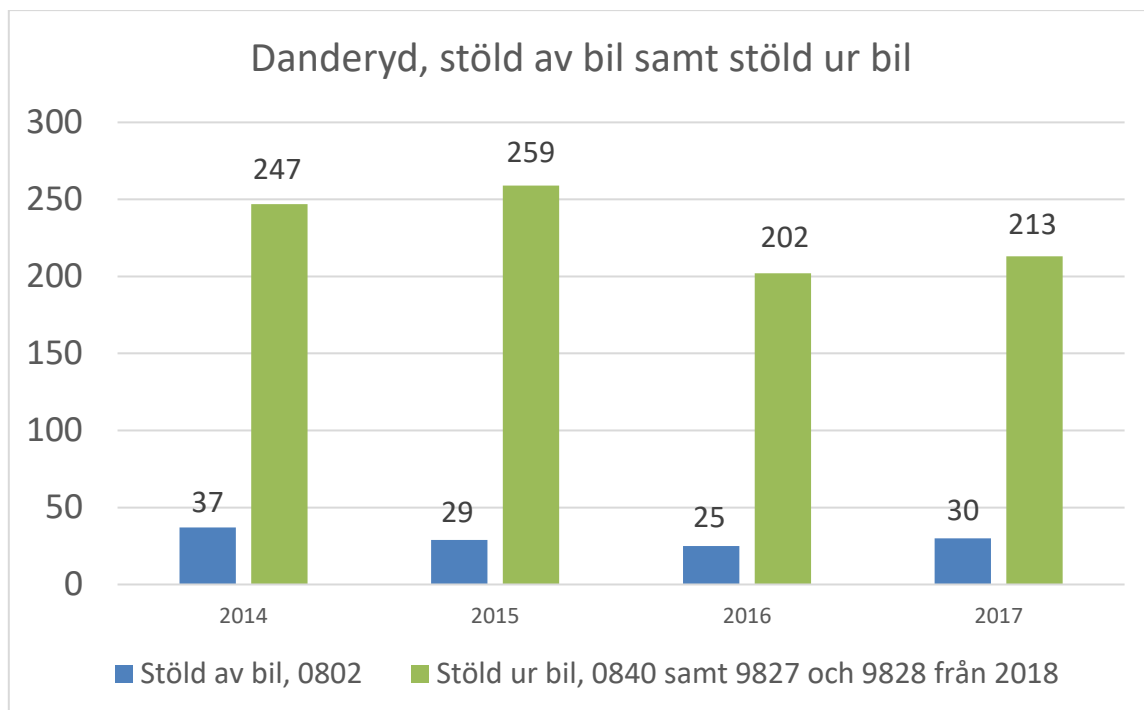
Figur 12 Diagram från Villaägarnas Riksförbund: Antal inbrott i småhus 1996–2017

11.3 Stöld av bil och stöld ur bil

I denna kategori ingår stöld av bil, moped, cykel, stöld ur bil samt stöld av drivmedel. Vad gäller stöld av drivmedel så infördes brottskoderna 2012 då Sverige drabbades mycket av dieselstölder. Det inkom ingen anmälning om stöld av diesel ur fordonstank under 2016 men däremot 60 anmälningar om stöld av drivmedel (förutom diesel).

Stöld ur bil har minskat med omkring en fjärdedel sedan 2015 medan bilstölderna ligger på omkring 30 fall per år. Om man plottar ut bildelsstölderna och studerar spridningen ser man att det finns ett antal kluster som följer E18.

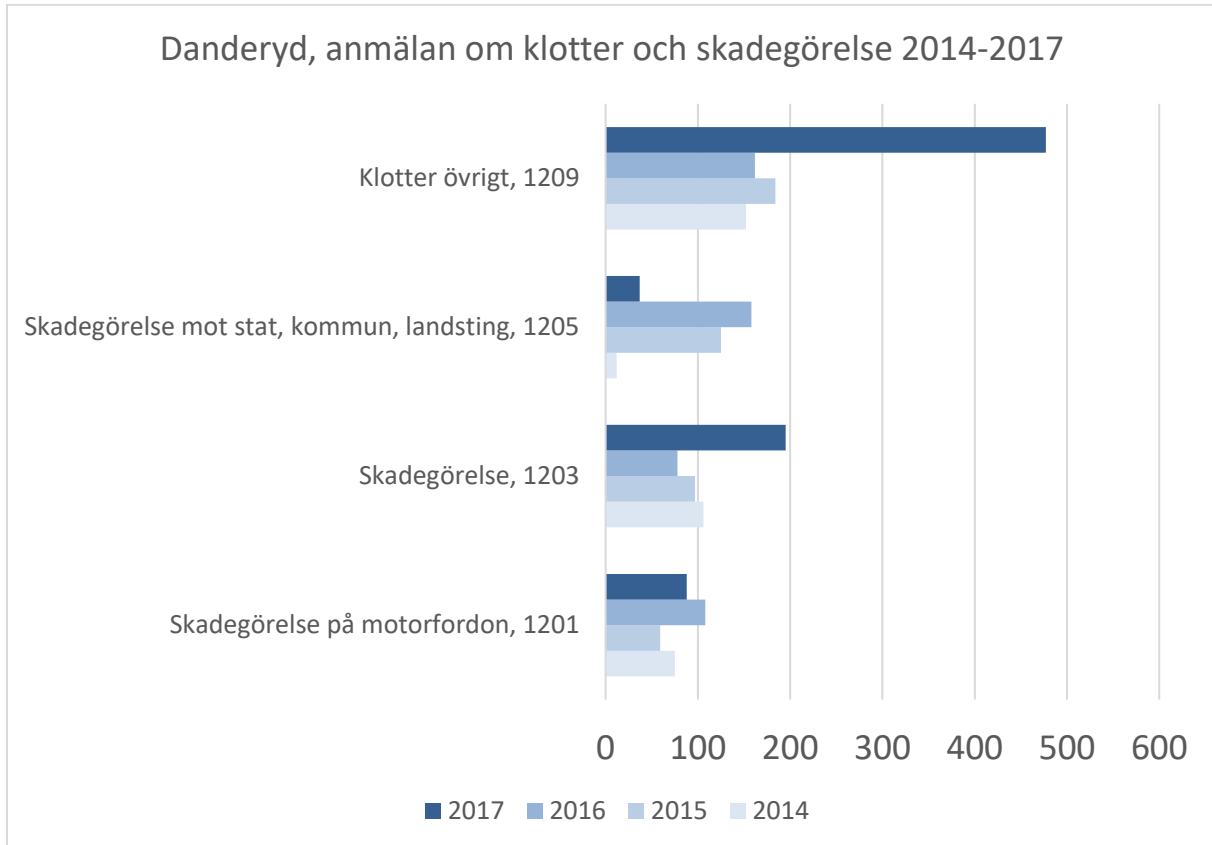
Även båtodelsstölder förekommer. År 2017 var det 29 anmälda båtodelsstölder. Det ser ut att bli färre anmälningar under 2018 om man jämför data mellan januari och november för 2017 och 2018.

Figur 13, Stöld av bil och stöld ur bil, anmälda brott

11.4 Skadegörelse och klotter

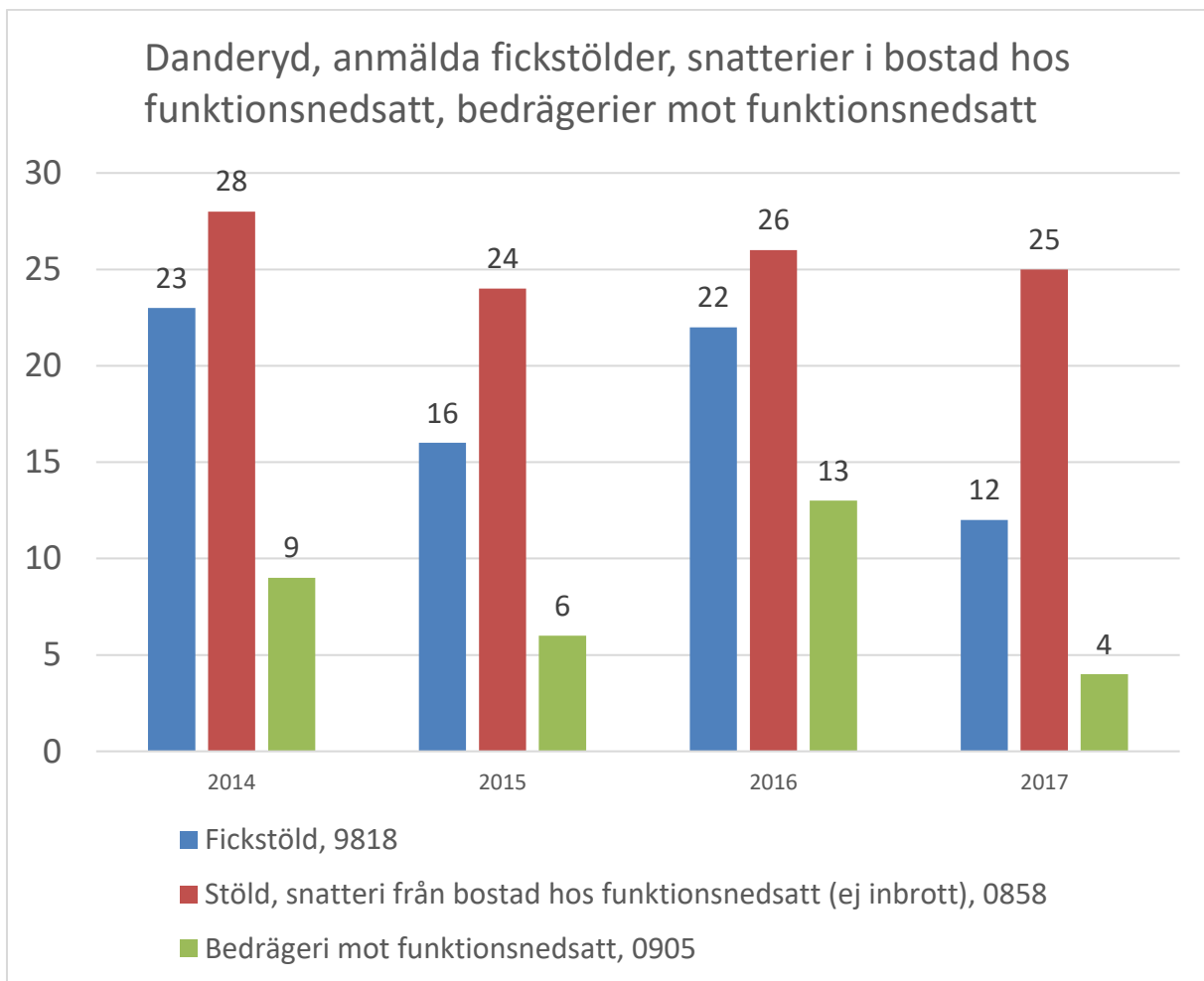
Sedan 2010, har anmäld skadegörelse legat på en ganska konstant nivå, dock har det skett en ökning av klotter från 2013 vilket troligen kan förklaras med kommunens satsning på detta med införande av nya anmälningsrutiner.

Figur 14, klotter och skadegörelse, anmälningar 2014–2017

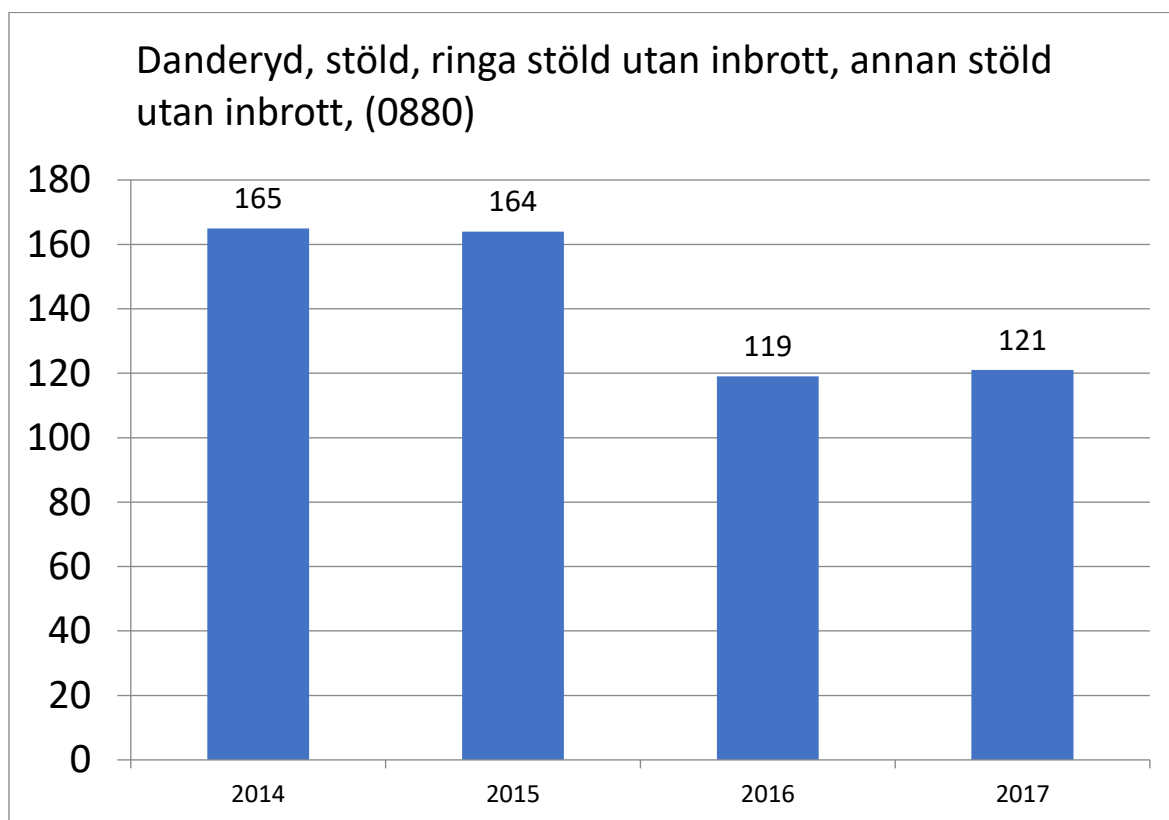
11.5 Brott mot funktionsnedsatt

Med begreppet menas brott mot en person med nedsatt motståndskraft p.g.a. hög ålder eller p.g.a. fysiskt/ psykiskt funktionshinder, något som gärningsmannen utnyttjat. Tidigare benämndes brottet som ”åldringsbrott”. Det finns olika typer av brott, dels de som sker ute vid bankomat eller där funktionsnedsatta har blivit av med tex smycken, dels de där framförallt äldre blir uppsökta i hemmet under förevändning att det är yngre släktingar som ska låna pengar eller att de ska få köpa en matta till ett bra pris. Det är svårt att veta om det finns ett mörkertal och hur stort detta kan vara.

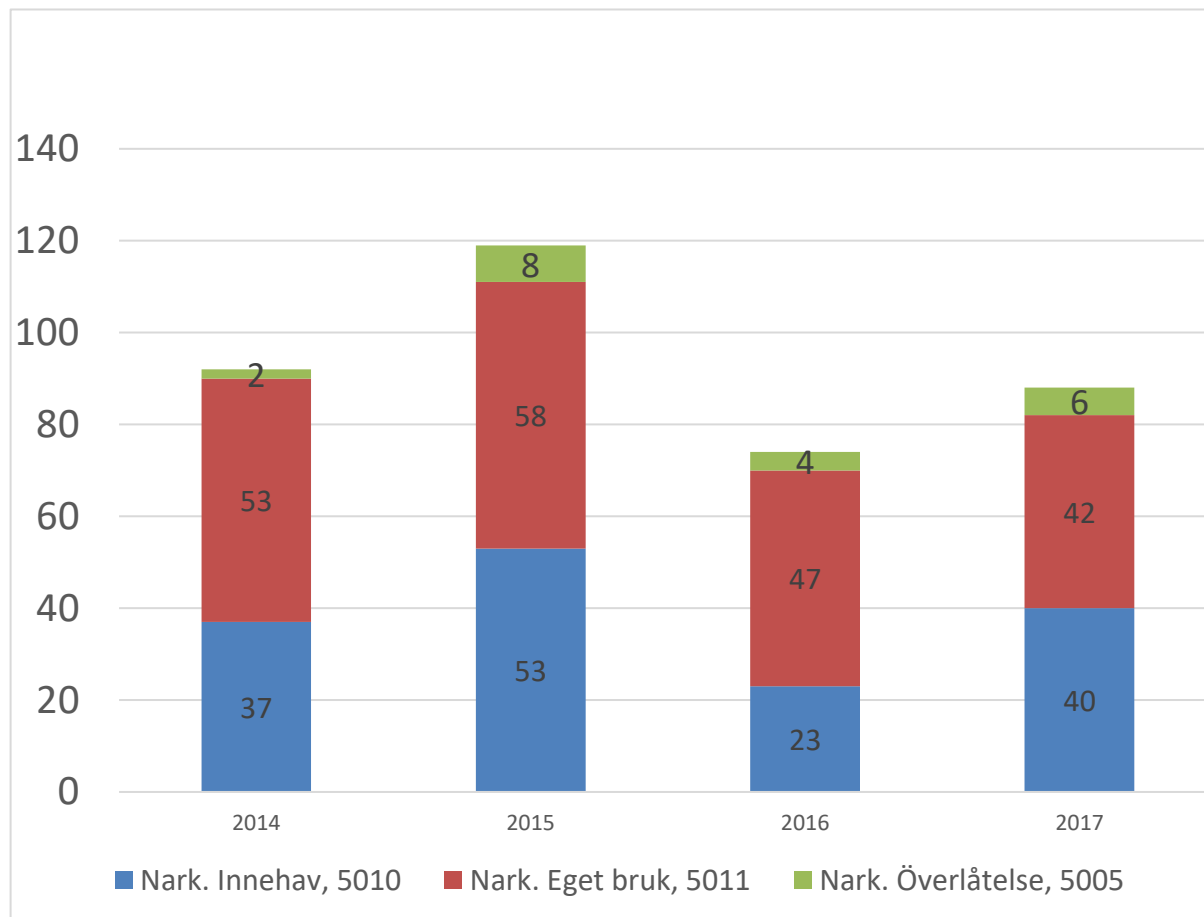
Figur 15, fickstöld och brott mot funktionshindrad (snatteri i bostad samt bedrägeri), anmälda brott

11.6 Stöld och ringa stöld

Figur 16, Stöld, ringa stöld samt annan stöld men ej inbrott, anmälda brott

11.7 Narkotikabrott

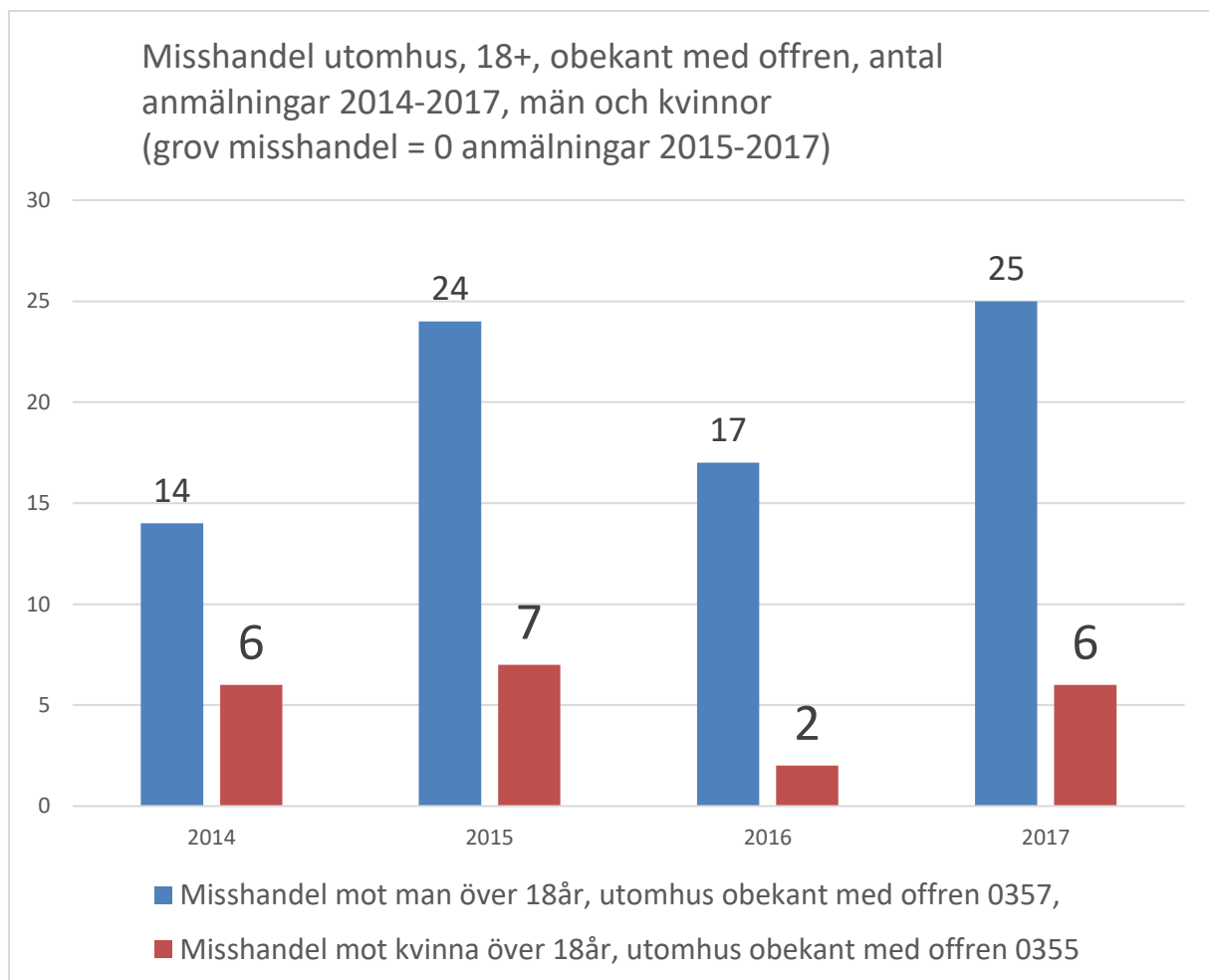
Figur 17, Narkotikabrott 2014–2017, anmälda brott

11.8 Våld i offentlig miljö där gärningspersonen är obekant med offret/offren.

Merparten av dessa brott utförs mot män och trenden är uppåtgående. Det är bra att ha i bakhuvudet vid tolkning av resultat att en incident kan ge flera anmälningar och motanmälningar – exempelvis om bråk uppstår på krogen. I Danderyd har det hänt att ett antal personer dök upp på objudna på en hemmafest i syfte att slåss. Det låg en konflikt bakom. Ärendet resulterade i ett antal misshandelsanmälningar.

Mellan 2014 och 2017 har det anmälts mellan 3-5 fall per år av misshandel där offret är yngre än 18 år (gärningsperson obekant med offren).

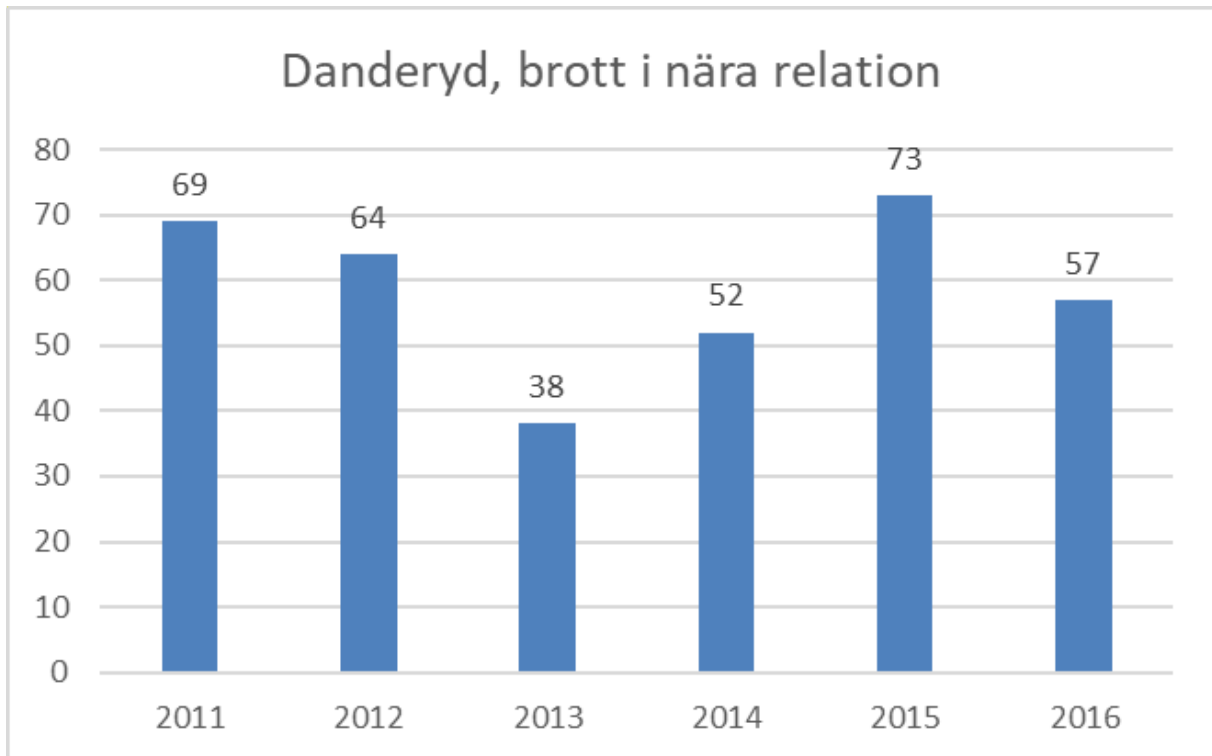
Mellan 2014 och 2017 har det totalt anmälts fem fall av *grov misshandel* i offentlig miljö då offer och gärningsperson var obekanta med varandra (inomhus och utomhus). Två anmälningar gjordes 2014 och gällde då personer över 18. Under 2015 var det en anmälan och 2016 var det två. Alla de tre sistnämnda gäller pojkar 7-14 år och de inträffade inomhus..

Figur 18, Misshandel utomhus, obekant gärningsperson, anmälda brott

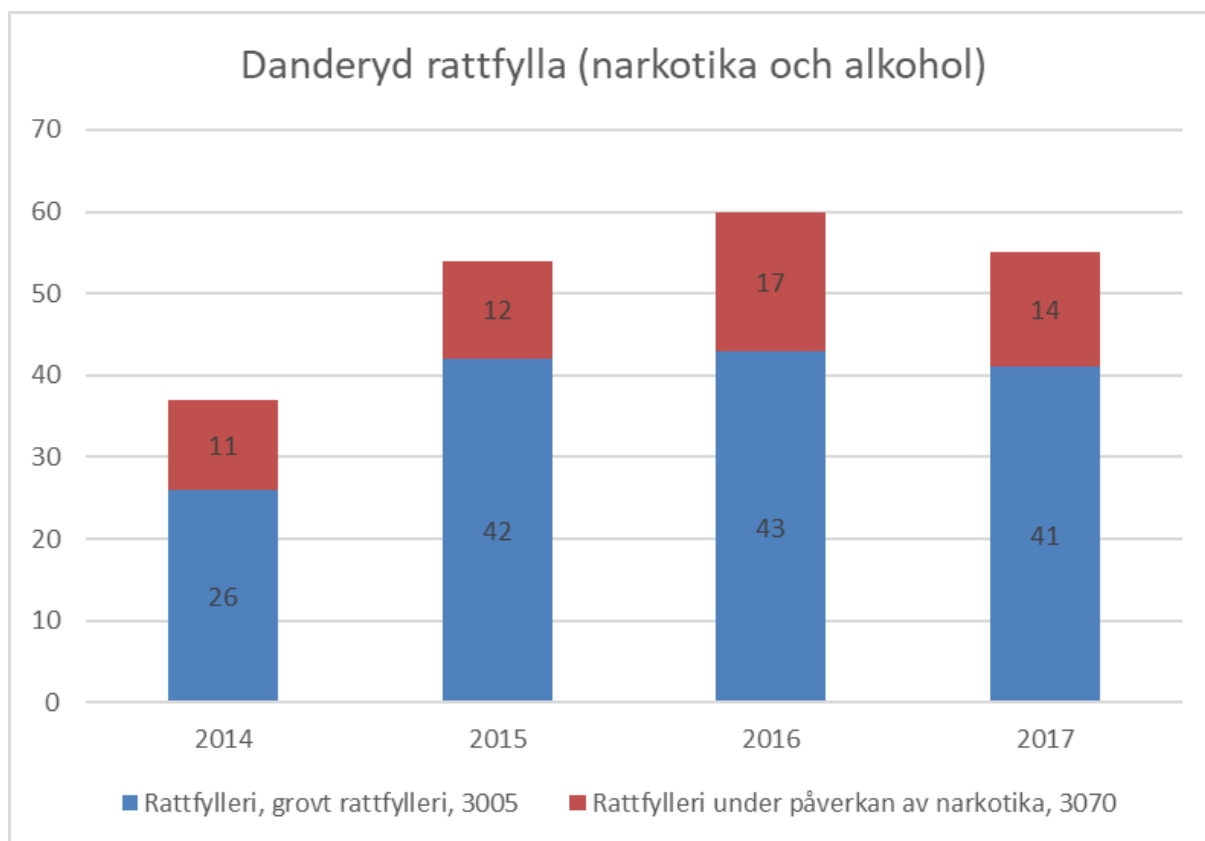
11.9 Våld mot bekant gärningsperson

Socialkontoret har en plan för att arbeta mot våld i nära relation från 2014. En ny policy kan innebära intensifierat arbete med att identifiera utsatta personer vilket kan ge en ökning av anmälningar. Det skulle kunna vara en förklaring till toppen av anmälningar 2015 men det kan också handla om naturliga variationer.

Figur 19, Brott i nära relation, anmälda

11.10 Trafikbrott/Rattfylleri

Figur 20, Rattfylla, anmälda brott